

OPFØLGNING PÅ KLIMAPLAN

2022 - 2050

Evaluering af klimaindsatsen i 2024

VIBORG
KOMMUNE

Indhold

1. Indledning om årlig opfølgning	3
2. Status på mål og indsatser.....	4
Klimaplanens overordnede mål.....	5
Resumé	6
Energ.....	7
Transport, mobilitet og byudvikling	11
Landbrug og natur	14
Uddannelse af børn, voksne og medarbejdere	17
Fra affald til ressource	19
Grønt erhvervsliv	21
Transport i Viborg Kommune som organisation	23
Bygninger i Viborg Kommune som organisation	24
Indkøb i Viborg Kommune som organisation.....	26
Overblik over status for klimaplanens indsatsområder	27

1. Indledning om årlig opfølgning

Klimaet er under forandring og konsekvenserne bliver stadig mere og mere synlige for os alle. Det kræver hurtige og store forandringer at ændre udviklingen med klimaforandringer. Det viser den seneste rapport fra FN's klimapanel¹, IPCC, hvor det bliver understreget, at konsekvenserne af klimaforandringer bliver omfattende og dyre at håndtere.

Dette er anden gang, der foretages opfølgning på klimaplanen. Den giver indblik i, om kommunen er på rette spor i forhold til de mål og handlinger, der er planlagt i klimaplanen, som Viborg Byråd vedtog d. 12. oktober 2022. Evalueringen skal give et billede af, hvordan det går med at nå kommunens overordnede klimamål og delmål samt give status på, hvordan det går med indsatserne, som indgår i klimaplanen. Klimaregnskabet's årlige opgørelse af udledning af drivhusgasser indgår i opfølgningen og viser om vi er på rette vej mod netto nul udledning. Klimaplanen handler både om drivhusgasreduktion og klimatilpasning. Denne opfølgning handler kun om delen med drivhusgasreduktion.

Er vi på rette spor?

¹ [IPCC AR6 SYR SPM.pdf](#)

Som DK2020 Klimaplanen viser, bliver det ikke en let opgave at nå helt i mål med at nå netto nul udledning af drivhusgasser inden 2050. Det kræver, at der arbejdes med mange løsninger i en samlet, omfattende, langvarig og vedvarende indsats. Klimaplanen viser, hvordan vi kommer et godt stykke af vejen mod målet, men ikke hvordan vi kommer helt i mål. Det er derfor meningen, at der årligt skal følges op på planen, og at den skal opdateres mindst hvert fjerde år – i starten af hver ny byrådsperiode. Kommende versioner af planen vil vise flere skridt mod målet med nye teknologiske løsninger, ligesom partnerskaberne med virksomheder, borgere og brancher kan vise nye muligheder. For at nå kommunens klimamål må klimaplanen og indsatserne løbende skærpes, i takt med at de nationale rammer også skærpes pga. internationale og nationale lovændringer samt med nye danske afgifter og tiltag.

Klimabarometer til illustration af udviklingen mod en klimaneutral kommune i 2050

2. Status på mål og indsatser

Dette afsnit gør status på, hvordan det går med at nå klimaplanens overordnede mål og et overblik på nogle overordnede indsatser inden for klimaplanens indsatsområder. Derefter gennemgås status for klimaplanens enkelte indsatsområder med hensyn til at nå målene og hvordan det går med indsatserne. Der er benyttet følgende data og systematik for status.

Data for udvikling ift. mål

I gennemgangen af målene er udviklingen så vidt muligt vist med data (målepunkter) som passer med det konkrete måls indhold og ellers med de tilgængelige data, som bedst beskriver udviklingen ift. målet. Der vises data som er modtaget i 2024 fra Energistyrelsens værktøj; Energi- og CO₂-regnskabet. Opgørelsen er med to års forsinkelse, da vi skal bruges data for et helt regnskabsår og vi derefter skal afvente behandlingen af data i et år. Dvs. at data er opgjort for 2022.

Desuden er der i denne evaluering suppleret med følgende data:

Målepunkt	Kilde
Antal aktive gasinstallationer	Evida, gasdata.evida.dk
Andel elbiler af personbiler	Danmarks Statistik, BIL54
Andel rejser på cykel	DTU, Transportvaneundersøgelsen
Genanvendelsesprocent for affald	Affaldsviden.dk, nøgletalsmodellen

Der udvikles løbende nye opgørelsesmetoder til Energi- og CO₂-regnskabet. Dette medfører nye versioner af kommunens klimaregnskab, hvor alle ændringer er gennemført bagudrettet. Senest er der udgivet en version af klimaregnskabet med en ny metode for landbrug og arealanvendelse inklusive skov. Dog har Energistyrelsen varslet, at skov fremadrettet vil blive

opgjort på en anden måde i klimaregnskabet. Dette betyder, at der lige nu arbejdes med to versioner af regnskabet. Dette er beskrevet i rapporten af "Energi og CO₂-opgørelse for Viborg Kommune som geografisk område", som er vedlagt den politiske dagsorden, som denne evaluering indgår i.

Vurderingen af status ift. mål

I gennemgangen af målene er felterne med status farvelagt efter nedenstående inddeling for at markere på en enkel måde, om udviklingen er på rette spor i forhold til opfyldelse af det enkelte mål.

Udviklingen skal ændres, for at vi kan opfylde målet i klimaplanen

Udviklingen leder måske til opfyldelse af målet i klimaplanen

Udviklingen leder til opfyldelse af målet i klimaplanen

Vurdering af status ift. indsatser

I gennemgangen af indsatserne i klimaplanens bilag 1 og de supplerende indsatser under Landbrug og natur, som byrådet besluttede d. 28. juni 2023, er felterne med status farvelagt efter nedenstående inddeling for at markere på en enkelt måde, hvordan det går med at gennemføre den enkelte indsats.

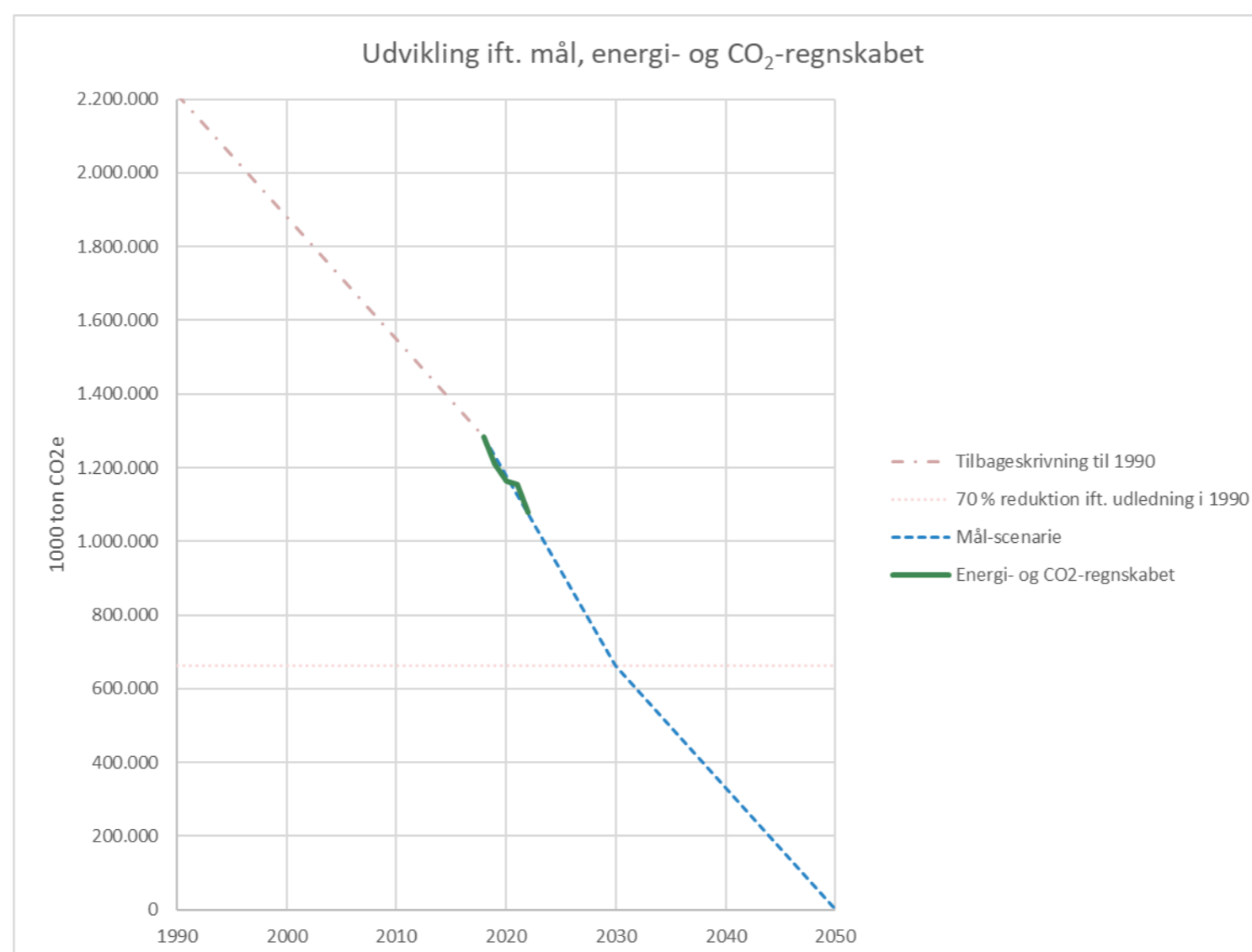
Indsatsen er ikke eller kun delvist i gang ift. forventningen i klimaplanen

Indsatsen er i gang men kræver opmærksomhed

Indsatsen forløber planmæssigt

Klimaplanens overordnede mål

Mål	Udvikling			Status
	2018	2021	2022	
Viborg Kommune vil være en klimaneutral kommune inden 2050.	1.283.870 ton CO ₂ e 13,25 ton CO ₂ e pr. indbygger	1.154.720 ton CO ₂ e 11,94 ton CO ₂ e pr. indbygger	1.077.176 ton CO ₂ e 11,12 ton CO ₂ e pr. indbygger	CO ₂ -udledningen er faldet fra 2018 til 2022, som vist på nedenstående figur – i gennemsnit med 51.674 ton CO ₂ pr. år. I en lineær fremskrivning skal den falde med knap 38.471 ton CO ₂ pr. år fra 2022 til 2050 for at nå målet i 2050. Hvis udviklingen fra 2018 til 2022 fortsætter vil målet kunne nås. Udviklingen i CO ₂ -udledning er vist på nedenstående graf.
Viborg Kommune som geografisk område skal i 2030 have reduceret drivhusgasudledningerne med 70 % i forhold til 1990.	42 % reduktion	48 % reduktion	51 % reduktion	CO ₂ -udledningen opgjort for 2022 i Energi- og CO ₂ -regnskabet for Viborg Kommune følger reduktionsstien mod en 70 % reduktion i 2030, som er forudsat i klimaplanen. Udviklingen i CO ₂ -udledning er vist på nedenstående graf.
Viborg Kommune som geografisk område skal i 2030 have mindst 70 % af sit energiforbrug dækket af vedvarende energi.	21,8 %	32,5 %	39,5 %	Andelen af vedvarende energi i energiforbruget i kommunen er steget markant fra 2021 til 2022. Der har været en stadig mere positiv udvikling over de seneste år. Det vurderes, at den udviklingstendens fortsætter, så målet kan nås i 2030.
Viborg Kommune som organisation skal i 2030 have reduceret drivhusgasudledningerne fra driften af Viborg Kommune med mindst 70 % i forhold til 2019.		-	-	Der blev lavet et grønt regnskab for kommunen som organisation i 2022 for regnskabsåret 2019. Der er påbegyndt udarbejdelse af et nyt klimaregnskab, som forventes færdigt i 2025.

Energi

Viborg Kommune forventer at kunne opfylde sine mål for energi frem mod 2030.

De fleste indsatser for at omstille til vedvarende energi forløber planmæssigt. Det gælder blandt andet udfasning af fossil energi i fjernvarmeproduktion, som er i gang på alle 14 varmeværker, der leverer fjernvarmen i Viborg Kommune. Fjernvarme er desuden udbredt til ca. 1500 nye bygninger i perioden 2018-2022, og udviklingen forventes at fortsætte. Der bliver fortsat sløjftet mange olie- og naturgasfyr og det vurderes, at det er muligt at nå målet om at omstille alle olie- og gasfyr til vedvarende energi i 2030, hvis udviklingen intensiveres.

Mindst 23 procent af elforbruget i Viborg Kommune er dækket med vedvarende energi produceret i kommunen. Målet om at nå 100 procent i 2030 forventes at kunne opfyldes, hvis de projekter med vedvarende energianlæg, der er ansøgt om, gennemføres.

Uddannelse af børn, voksne og medarbejdere

Kommunen tager fat på at lave en klimaplan for kommunen som organisation. Den skal bl.a. skabe fokus på, at medarbejdere uddannes og motiveres til klimavenlig adfærd og på at integrere hensyn til klima i alle kommunens aktiviteter. Desuden fortsætter kommunen med borgerrettede aktiviteter året rundt i hele kommunen i Grønne Sammen, som inspirerer til mere klimavenlig adfærd og klimahandlinger i hverdagen.

Fra affald til ressource

Viborg Kommune er godt på vej mod at opnå en klimaneutral affaldssektor. 58,6 procent af al husholdningsaffald produceret i Viborg Kommune blev genanvendt i 2023, og dermed er målet om 60 procent genanvendelse i 2030 inden for rækkevidde.

I kraft af ny affaldsordning med sortering i 10 fraktioner forventer Viborg Kommune ligeledes at bidrage til det nationale mål om at udsortere 80 procent plastik fra forbrændingseget affald. Kommunens renovationsbiler er omstillet til vedvarende energi, så husstandsindsamling af affald sker i køretøjer drevet af el og biodiesel. Viborg Kommune mangler fortsat at implementere affaldssortering i det offentlige rum, så håndteringen af affald her stemmer overens med den kommunale husstandsindsamling af affald.

Transport, mobilitet og byudvikling

Viborg Kommune er på rette vej mod målet om at opnå flere elbiler på vejene og grønnere kollektiv transport.

Godt 10 procent af alle personbiler, indregistreret i Viborg Kommune, er elbiler. Målet er, at andelen skal vokse til 25 procent i 2030, og det vurderes muligt, hvis den nuværende vækst fortsætter.

Udviklingen forudsætter god ladeinfrastruktur. Viborg Kommune har etableret ladestander på 73 adresser ved offentlige p-pladser og institutioner, og kommunen vil også i de kommende år gøre en indsats for at sikre løbende udbygning af infrastrukturen.

I 2024 udskiftede kommunen dieselbusserne med nye el-busser, der larmer og forurener mindre.

På cykelstierne ser det derimod vanskeligt ud med at opnå målet om, at 20 procent af alle rejser skal ske på cykel. Viborg Kommune har anlagt ny cykelparkering på Viborg Station og har ultimo 2024 etableret ny cykelparkering ved togstationerne i Bjerringbro og Stoholm. I 2024 vedtog Viborg Kommune en ny trafikplan, som har mange tiltag omkring anlæg- og adfærdsprojekter, som skal fremme cyklismen.

Grønt erhvervsliv

Viborg Kommune understøtter lokale virksomheder gennem erhvervsrådet Business Viborg og FN17 Business Center i deres arbejde med bæredygtig udvikling og i konkrete indsatser for grøn omstilling.

Med de igangværende indsatser forventes det at nå målet om at reducere industrivirksomhedernes brændselsforbrug med 25 procent via energi effektivisering eller skift fra olie- og naturgas frem mod 2030.

Viborg Kommune har indgået samarbejdsaftaler, som gør det muligt at understøtte dels udvikling af AU Viborg som nationalt og internationalt kraftcenter for grøn omstilling af landbruget og dels udvikling af Agro Business Park som erhvervs- og iværksætttermiljø for virksomheder inden for jordbrug og bioøkonomi.

Lokalplanlægning af en energipark i Tjele er i gang. Energiparken skal fungere som et højteknologisk udviklingscenter, hvor et samspil mellem virksomheder demonstrerer, hvordan et integreret energisystem kan udfoldes i fuld skala.

Landbrug og natur

Målet om, at udledningen af drivhusgasser fra landbrug og arealanvendelse i 2030 er reduceret med 60 procent i forhold til udledningen i 1990, ser ud til at blive indfriet med den igangværende udvikling. Den seneste opgørelse viser, at udledningen i 2022 var reduceret med 42 procent ift. 1990.

Kommunen har arbejdet på at tage lavbundsarealer ud af landbrugsdrift for at reducere udledning af drivhusgasser og kvælstof siden 2010, og sideløbende har Naturstyrelsen gennemført en række projekter i kommunen. Viborg Kommune har gennemført 1.256 ha lavbundsprojekter og er dermed godt på vej mod målet om at nå 2726 ha.

Skovarealet i Viborg Kommune skal i gennemsnit øges med ca. 90 ha om året for at nå målet om 950 ha mere skov i 2030. Det kræver, at indsatsen accelereres. Viborg Kommune undersøger mulighederne for kommunal skovrejsning og bakker så vidt muligt op om et stigende antal forespørgsler fra private virksomheder, som ønsker at kompensere for klimapåvirkning ved at investere i skovrejsning.

Viborg Kommune som organisation

Al transport af medarbejdere i Viborg Kommune skal ske med grønne drivmidler. Den seneste opgørelse af kommunens bilpark fra september 2023 viser, at 91 af 544 køretøjer kører på el. Det er forventningen, at den resterende del af bilparken kan omstilles til el eller andre grønne drivmidler frem mod 2030.

87 procent af Viborg Kommunes bygningsmasse opvarmes med fossilfri energi. Målsætningen er at nå 98 procent i 2030 ved at udskifte olie- og naturgasfyr til fordel for fjernvarme og varmepumper. Omkostningerne hertil er udregnet til 105 mio. kr.

Viborg Kommune arbejder på at optimere energiforbruget i egne bygninger gennem databaseret energiledelse. Elforbruget er overvåget på stort set samtlige bygninger. Varmeforbruget er overvåget i halvdelen af kommunens bygningsmasse, og det forventes udbygget i de kommende år.

I 2025 udarbejdes der en klimahandleplan for kommunen som organisation.

Energi – status på mål						
Mål for 2030	Udvikling				Status	
	Målepunkt	2021	2022	2023		2024
Elproduktionen på vedvarende energianlæg i kommunen er mindst lige så stor som elforbruget i kommunen, ekskl. Apples datacenter.	Andel egenproduceret VE i elforbrug (ekskl. el til Apple)	18,2 %	22,9 %			Viborg Kommune har gjort betydelige skridt i 2024 mod opfyldelse af dette mål ved at skabe de planlægningsmæssige rammer for opstilling af flere store VE-anlæg, som vil være af afgørende betydning for tempoet i den grønne omstilling i kommunen. Målet for 2030 kan opfyldes, hvis de ansøgte projekter om VE-anlæg gennemføres jf. sagsfremstilling i Byrådet d. 30/8 2023 om orientering om status på vedvarende energianlæg. Der var vurderingen, at elproduktionen fra vedvarende energianlæg i kommunen kan overstige det forventede el-forbrug 2030. Forvaltningen arbejder på at kunne give byrådet et opdateret overblik på den forventede balance mellem VE-elproduktion og elforbrug i 2030.
Alle fjernvarmeværker har udfaset fossil energi.	Andel af leveret fjernvarme baseret på VE	32 %	45 %			Varmeværkerne i kommunen er godt i gang med den grønne omstilling jf. orientering til Klima- og Miljøudvalget d. 27/2 2024 om grøn omstilling af fjernvarmeproduktion i Viborg Kommune. Det forventes at udviklingen fortsætter og at målet kan nås. Der er 14 varmeværker, der leverer fjernvarme i Viborg Kommune, og de er alle i et eller andet omfang i gang med at omstille varmeproduktionen til mere vedvarende energi. Der investeres især i store varmepumper og elkedler til fjernvarmeproduktion, som fortrænger naturgasbaseret fjernvarme.
Overskudsvarme fra virksomheder udnyttes i varmeforsyningen.	Fjernvarmeproduktion på varmepumpe med overskudsvarme eller spildevand	119 TJ	125 TJ	126 TJ		Viborg Kommune har særligt fokus på at udnytte overskudsvarme i arbejdet med grøn omstilling af fjernvarmen. Det er særlig bemærkelsesværdigt, at Viborg Varme i 2024 fik godkendt et projekt for udnyttelse af overskudsvarme fra Apples datacenter og Energinets transformerstation Tjele. Desuden kan der komme nye betydelige overskudsvarmekilder med projekter for en energipark ved Tjele og for et CAES-anlæg (brint- og trykluftlager) ved Ll. Torup gaslager, som begge er under planlægning. Målet betragtes opfyldt, når de betydelige overskudsvarmekilder er udnyttet eller det er konstateret, at de ikke kan udnyttes fx pga. tekniske eller økonomiske forhold.
Alle oliefyr og naturgasfyr er omstillet til vedvarende energi.	Antal aktive gasinstallationer	7.779	7.212	6.549	6.025	Målet kan nås, hvis den nuværende tendens fortsætter med større og større reduktioner i antallet gasfyr år efter år.
	Antal adresser med fyringsolieleverance	1.934	1.938			
Fjernvarme er udbredt til alle områder, hvor det er klimamæssigt og samfundsøkonomisk fordelagtigt.	Antal bygninger med fjernvarmeleverance	19.567	19.852			De seneste år er fjernvarmen blevet udbredt i højt tempo til nye områder. Udviklingen forventes at fortsætte, så de fleste gasområder i eller nær fjernvarmebyer konverteres til fjernvarme af eksisterende varmeværker. Desuden arbejdes der på fjernvarmeinitiativer i større gasforsynede byer som Mønsted-Sparkær og Løvel-Rødding-Vammen, hvor borgergrupper ønsker at oprette nye varmeværker. Forvaltningen vil fortsat følge udviklingen ved mindst én gang årligt at høre relevante varmeværker og borgergrupper om deres forventning til at gennemføre fjernvarmeprojekter. Med den nuværende udvikling kan kommunens varmeplan blive realiseret, hvilket er et godt udgangspunkt for at opfylde målet.
Udvikling og placering af et eller flere Power to X-anlæg, der sikrer et mere optimeret og sammenhængende energisystem.	Etablerede anlæg	0	0	0	0	Kommunens centrale geografiske placering ift. elnet og gasnet betyder, at der er virksomheder, der ser nærmere på mulighederne for at etablere Power to X-anlæg i kommunen. Målet forventes opfyldt med projekterne for en energipark ved Tjele og for et CAES-anlæg (brint- og trykluftlager) ved Ll. Torup gaslager.
Kommunens rammer for udvikling af attraktive og velfungerende byer og landområder bidrager til den grønne omstilling og reduceret klimabelastning, fx gennem byfortætning, materialevalg og jordhåndtering.	Intet målepunkt	-	-	-	-	Målet kan nås med kommende tiltag i kommune- og lokalplanlægningen.

Energi – status på indsatser		
Mål for 2030	Indsats	Status
Elproduktionen på vedvarende energianlæg i kommunen er mindst lige så stor som elforbruget i kommunen, ekskl. Apples datacenter.	E.1 Prioritere og behandle ansøgninger om VE-anlæg inden for en tilfredsstillende tidshorisont.	<p>Byrådet har d. 13/12 2023 behandlet 24 ansøgninger om nye vedvarende energianlæg. I alt 9 ansøgninger blev prioriteret i fase 1. Heraf var 3 allerede under planlægning (energipark ved Tjele, vindmøller ved Sundstrup og solceller ved Karup) og 6 nye blev prioriteret til at blive igangsat planlægning for (energiparker ved Iglø, Hejring, Hammershøj, Rødkærsbro og Vesterkær samt udvidelse af eksisterende biogasanlæg ved Grønhøj). Desuden blev det besluttet at have yderligere dialog med ansøgerne i fire projekter i området ved Gammelstrup/Sparkær vedr. evt. synergier mellem projekterne. Det resulterede i, at Klima- og Miljøudvalget d. 23/1 2024 besluttede placere solcelleprojekt ved Rævind Bæk i fase 1 og projekt for vindmøller ved Gammelstrup placeres i slutningen af fase 1.</p> <p>Kommunen har indmeldt Energipark Tjele til Plan- og Landdistriktsstyrelsen med det formål at fremme opstilling af solcelleanlæg og landvindmøller, etablering af Power-to-X-anlæg og anden erhvervsmæssig bebyggelse. Ligeledes indmeldes Energipark Iglø og Energipark Vesterkær som egnede til etablering af energiparker.</p> <p>Sagsbehandlingen er blevet effektiviseret ved brug af et nyt ansøgningskema, som sikrer, at ansøgere leverer mere ensartede og fyldestgørende oplysninger om deres projekter på et tidligere tidspunkt i planprocessen.</p>
	E.2 Udarbejde en energiforsyningsplan, som giver overblik over fremtidig energiforsyning og udpeger nye områder til mere energiinfrastruktur.	Byrådet afsatte midler d. 22/2 2023 til udarbejdelse af strategisk energiplanlægning for grøn el, varme og brændstof til hele Viborg Kommune i fremtiden. Klima- og Miljøudvalget drøftede d. 27/2 2024 formål og forventninger til indhold i en kommende energiforsyningsplan. Opgaven er endnu ikke påbegyndt.
	E.3 Opdatere kommuneplanens retningslinjer for vindmøller i 2022.	Forslag til tillæg nr. 96 til Kommuneplan 2017-2029 for vindmøller” blev endeligt vedtaget i 2023 og er indarbejdet i forslag til Kommuneplan 2025-2036. I øvrigt havde Klima- og Miljøudvalget d. 13/8 2024 en temadrøftelse om justeringer af kommuneplanens retningslinjer for solenergianlæg, hvilket har medført justeringer i forslag til Kommuneplan 2025-2036.
	E.4 Præcisere kommuneplanen ift. mulighederne for at etablere gas- og energianlæg i forlængelse af biogasproduktion.	Planstrategi 2040 fastlægger et princip om, at solceller, vindmøller, biogasanlæg og tilknyttede lagrings- og distributionsfaciliteter skal placeres i produktionslandskabet og om muligt samtænkes. I forbindelse med kommuneplanrevisionen gives der som noget nyt mulighed for placering af pyrolyseanlæg sammen med biogasanlæg i kommuneplanens retningslinje 11.7.
	E.5 Afsøge mulighederne for at optimere biogasanlæggenes bidrag til optimering af energisystemet – herunder Power to X, metanisering mv. i samarbejde med biogasproducenter og energibranchen i øvrigt.	Der lokalplanlægges for energipark Tjele, som vil give mulighed for et biogasanlæg i en samlet biocirkulær klynge, hvilket kan bidrage til at balancere elsystemet.
Alle fjernvarmeværker har udfaset fossil energi.	E.6 Deltage i varmeværkernes ERFA-netværk og være strategisk aktiv i at nedbringe forbruget af fossile brændsler på fjernvarmeværkerne.	Kommunen deltager i varmeværkernes ERFA-netværk. Desuden har forvaltningen oprettet et koordinationsforum for varmeværker, elnetselskaber og gasnetselskab. Der blev afholdt to møder i forummet i 2023, hvor der blev lagt op til, at deltagerne vil blive meget inddraget i udarbejdelsen af en energiforsyningsplan for kommunen. Klima- og Miljøudvalget følger løbende status på den grønne omstilling af fjernvarmeproduktionen, senest på møde d. 27/2 2024. Udviklingen vil fortsat blive fulgt ved mindst én gang årligt at give et samlet overblik over varmeværkernes lovpåkrævede fjernvarmedeclarationer og planer for grøn omstilling indsamlet fra deres hjemmesider.
	E.7 Igangsætte en fjernvarmeanalyse i 2022, som skal kortlægge mulighederne for en konvertering af de naturgasforsynede områder til anden forsyning.	Kommunen fik i 2022 udarbejdet en analyse af det økonomiske grundlag for fjernvarme i 25 byer med gasforsyning. Forvaltningen har et godt samarbejde med varmeværkerne, hvor de løbende inddrages i planlægningen af nye byområder og i forhold til realiseringen af varmeplanen.
Overskudsvarme fra virksomheder udnyttes i varmeforsyningen.	E.8 Hjælpe varmeværkerne med at undersøge muligheden for udnyttelse af overskudsvarme senest i 2025 og medvirke til en konstruktiv dialog med de relevante virksomheder, fx Apple datacenter.	Klima- og Miljøudvalget godkendte d. 17/9 2024 et projekt efter varmeforsyningsloven for Viborg Varmes etablering af EnergiHub Viborg. Det er en ny energicentral syd for Apples datacenter, som skal gøre det muligt at udnytte overskudsvarme fra Energinets Tjele station og Apples datacenter til fjernvarme til Viborg. Det forventes, at Viborg Varme vil fortsætte dialogen med nærliggende og

		<p>kommende fjernvarmeanlæg om afsætning af varme i forbindelse med eventuel tilslutning af supplerende overskudsvarme.</p> <p>Varmeværkerne er generelt gode til at opsøge muligheder for at udnytte overskudsvarme fra virksomheder og kommunens rolle er derfor mest at stå til rådighed, hvis varmekærerne får behov for kommunens hjælp.</p> <p>Der vil fx kunne udnyttes overskudsvarmen fra et kommende CAES-anlæg (brint- og trykluftlager) ved Ll. Torup gaslager eller nye energiparker, og det er de omgivende varmekærerne opmærksomme på. Viborg Kommune ser positivt på at bidrage til indledende analyser, hvor der er behov for at koordinere projekter mellem flere varmekærerne og andre parter eller evt. på tværs af kommunegrænsen.</p>
Alle oliefyr og naturgasfyr er omstillet til vedvarende energi.	E.9 Foretage undersøgelse af om naturgasforsynede byer og landsbyer skal konverteres til fjernvarme eller varmepumper. Afklaringen af de mulige alternativer til naturgasforsyning indarbejdes i en varmeplan for kommunen.	Byrådet vedtog en varmeplan d. 25/1 2023 og d. 11/10 2023 besluttede byrådet at revidere varmeplanen. Kommunen følger udviklingen tæt med henblik på realisering af varmeplanen, senest på Klima- og Miljøudvalgets møde d. 26/11 2024.
	E.10 Gå i dialog med byer og landsbyer, hvor der viser sig grundlag for fjernvarme, for at undersøge om der er den fornødne interesse for at gå sammen om et fælles anlæg. Dette kan ske i samarbejde med nabobyers varmekærerne.	Gennem en pulje til udbredelse af kollektiv varmeforsyning støtter kommunen initiativgrupper i områder, hvor der ikke er et eksisterende, nærliggende varmekær til at tage ansvar for et kollektivt varmeprojekts fremdrift. Således støtter kommunen fjernvarmeprojekter i Løvel, Rødding, Vammen, Mønsted og Sparkær.
	E.11 Udvikle generelle koncepter for typer af forsyning afhængig af bystørrelse, varmetæthed og lokale muligheder for varmeproduktion, sammen med modeller for organisering som spænder fra oprettelse af nye forsyningsselskaber, til samarbejde med varmekærerne og til anlæg i samdrift under eksisterende forsyningsselskaber.	For mange mindre landsbysamfund er der ikke potentiale for at få traditionel fjernvarme. Her kan termonet være et relevant alternativ. Termonet er et kollektivt net af uisolerede rør, der forsyner flere bygninger med varme og/eller køling. I 2023 undersøgte kommunen potentialet for termonet i Ravnstrup, Fly, Kjeldbjerg, Tange, Kvorning, Vridsted og Bjerregrav. Resultaterne blev formidlet på et fællesmøde for repræsentanter fra byerne. Derefter på borgermøder i Kjeldbjerg og Ravnstrup.
	E.12 Foretage vejledende indsatser for private bygningsejere og lokalsamfund samt kampagner og informationsmøder målrettet udskiftning af gas- og oliefyr.	Klima- og Miljøudvalget besluttede d. 27/2 2024, at det fortsat ønsker at arbejde aktivt for omstilling af olie- og gasfyr blandt andet via Grønne Sammen, information og koordinationsforum. I sommer 2024 sendte kommunen breve til alle boligejere med oliefyr uden for fjernvarmeområder. Oliefyrsejerne blev opfordret til at se nærmere på muligheden for at få en varmepumpe, evt. med støtte fra Energistyrelsens varmepumpepulje, som de kunne læse mere om via et link i brevet.
Fjernvarme er udbredt til alle områder, hvor det er klimamæssigt og samfundsøkonomisk fordelagtigt.	E.13 Indlede tættere dialog med fjernvarmeselskaber, borgere og konsulenter om den grønne omstilling og hjælpe varmekærerne med at øge tilslutningen til fjernvarme i områder, hvor det er muligt.	I forbindelse med et projekt for fjernvarme fra Stoholm Fjernvarmekær til Mønsted og Sparkær blev der arbejdet på at skaffe tilstrækkeligt med bindende tilmeldinger til fjernvarmen, så varmekæret kunne gennemføre projektet. I december 2023 sendte kommunen derfor breve til grundejerne i de kommende fjernvarmeområder og informerede om status på projektet og opfordrede dem til at tage stilling til, hvilken varmeforsyning de ønskede sig.
	E.14 Inddrage lokale varmekærerne om varmeforsyning ved lokalplanlægning af nye byområder samt understøtte fjernvarmekærerne i at udvide deres forsyningsområder jf. byrådsbeslutning om, at kommunale byggegrunde som udgangspunkt skal byggemodnes med fjernvarme, hvor det er en mulighed.	Kommunen inddrager varmekærerne så tidligt som muligt i lokalplanlægning og understøtter fjernvarmeforsyning af kommunale byggegrunde.
	E.15 Inddrage varmekærerne og udbydere af ordninger for individuelle varmepumper mht. at afgrænse potentielle fjernvarmeområder.	Forvaltningen indgår løbende i dialog med varmekærerne om nye forsyningsområder, fx fjernvarme til nyt statsfængsel og nye forsyningsmuligheder som følge af overskudsvarme fra VE-projekter.
Udvikling og placering af et eller flere Power to X-anlæg, der sikrer et mere optimeret og sammenhængende energisystem.	E.16 Etablere et Energiforum senest i 2025 med deltagelse af operatører, producenter og udviklere i energisystemet i kommunens og nabokommunernes geografi.	Forvaltningen har oprettet et koordinationsforum for varmekærerne, elnetselskaber og gasnetselskab og afholdt to møder i 2023.
	E.17 Udarbejde en energiforsyningsplan senest i 2025 og heri kortlægges potentialet for optimering af energisystemet i kommunen og nabokommunerne herunder mulighederne for placering af energiparker og Power to X anlæg.	Samme som E.2.
	E.18 Præcisere kommuneplanen ift. mulighederne for at etablere gas- og energianlæg i forlængelse af biogasproduktion.	Samme som E.4.
Kommunens rammer for udvikling af attraktive og velfungerende byer og landområder bidrager til den grønne omstilling og reduceret klimabelastning.	E.19 Fremme placering af byvækst samt bygningstyper og -materialer, som reducerer energiforbruget i byernes udvikling via kommune- og lokalplanlægning med de muligheder planloven giver.	<p>Teknisk Udvalg og Klima- og Miljøudvalget har på et fællesmøde i september 2023 drøftet kommunens muligheder for at stille krav til bæredygtigt byggeri.</p> <p>I forbindelse med forarbejdet til den nye kommuneplan indgik der bl.a. følgende drøftelser og beslutninger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teknisk Udvalg havde d. 3/4 2024 en temadrøftelse om principper for byfortætning.

		<ul style="list-style-type: none"> • Byrådet havde d. 26/6 2024 en sag med stillingtagen til balanceret vækst og foretog beslutninger om omfordeling af arealer til byvækst til boligformål og udpegning af områder med potentiale for omdannelse.
	E.20 Arbejde med dialog med projektudviklere og bygherrer samt med information om bæredygtige valg i byggerier, som kan formidles i lokalplaner og salgsmateriale til kommunale byggegrunde.	<p>Kommunen vil arbejde for, at energibesparende foranstaltninger og bæredygtighed spiller en væsentlig rolle i fremtidige offentlige og private byggerier. Det fremgår af kommunens administrationsgrundlag for arkitektur, som blev vedtaget af byrådet i 2015. Det vil blive opdateret via tillæg til kommuneplanen. Jf. administrationsgrundlaget kan målet nås ved at have særlig opmærksomhed på at opføre bæredygtigt byggeri i nye bolig- og erhvervsområder, herunder anbefalinger af materialer, tilgængelighed og vedvarende energianlæg.</p> <p>Landdistriktsudvalget besluttede d. 19/9 2024 at godkende en plan for udarbejdelse af et inspirationskatalog for bæredygtige boligformer. Inspirationsguiden skal oplyse om og inspirere borgere og bygherrer til et mere bæredygtigt boligvalg (socialt, økonomisk og miljømæssigt). Guiden skal være henvendt bredt til borgere, som ønsker at bygge bæredygtigt eller transformere eksisterende byggeri ud fra bæredygtige principper, ligesom den skal kunne anvendes af professionelle bygherrer. Der indtænkes en kommunikationsstrategi som en del af udarbejdelsen af selve guiden samt for den efterfølgende formidling heraf.</p>
	E.21 Gå aktivt ind i Plan22+, der er et initiativ fra bl.a. Realdania, som skal fremme grøn omstilling via kommunal planlægning.	Kommunen er kommet med i et Plan22+ netværk vedrørende Klima og Strategisk kommuneplanlægning. Netværket er for kommuneplanlæggere og temaet er bl.a. hvordan klima og reduktion af CO ₂ kan indarbejdes i kommuneplanen ift. dens specifikke temaer. Desuden omhandler det hvordan borgere kan inddrages i den overordnede planlægning.

Transport, mobilitet og byudvikling – status på mål						
Mål for 2030	Udvikling					Status
	Målepunkt	2021	2022	2023	2024	
25 % af alle personbiler, der er indregistreret i Viborg Kommune som geografi, er el- eller brintbiler (ikke hybrid).	Andel elbiler af personbiler opgjort i oktober	1,5%	3,1%	5,4%	10,1%	Målet kan nås, hvis den nuværende tendens fortsætter med en årligt stigende vækstrate.
Reduktion af emissioner fra tung transport (busser og lastbiler indregistreret i Viborg Kommune) i forhold til 2018.	Emissioner (ton CO ₂ e)	48.664	40.100			Målet nås, hvis den nuværende udvikling fortsætter.
20 % af alle rejser sker på cykel.	Andel rejser på cykel, 3 års gennemsnit	10,1 % i 2019-21	10,9 % i 2020-22	8,6 % i 2021-23		Det kræver en stor ændring af udviklingen, for at målet kan opfyldes.
Kollektiv busdrift 100 % på VE, hvilket indebærer <ul style="list-style-type: none"> o Nulemissionsbusser (el eller brint) i alle nye udbud af bybusser fra 2022. o CO₂e-neutrale eller nulemissionsbusser (biogas, bio diesel, el eller brint) i alle nye udbud af lokale og regionale busser fra 2022. 	Nulemissions bybusser og lokalruter	0	0	0	30	Målet i 2030 er næsten nået. Efter kommunens seneste udbud er alle kommunens by- og lokalbusser elbusser. Af Region Midtjyllands regionale busser, der kører i Viborg, er størstedelen elbusser.
Reduktion af emissioner fra flytrafik til og fra Viborg Kommune.	ton CO ₂ e for indenrigs luftfart	644	841			Målet kan nås både gennem tilpasning af flytype og ved brug af fossilfrit brændstof. Regeringen har et erklæret mål om, at Danmark senest i 2025 skal have en "grøn indenrigsrute", og fx i Aalborg Lufthavn arbejdes der på snart at indfase fossilfrit flybrændstof.
Prioritering af klimavenlige anlæg til transport.	Antal kommunale projekter med vurdering af klimamæssig effekt	0	0	0	0	Målet kan nås, hvis kommunen får en praksis for at vurdere den klimamæssige effekt ved nye projekter for kommunale veje, stier og parkeringspladser.
Kommunens rammer for udvikling af attraktive og velfungerende byer og landområder bidrager til den grønne omstilling og reduceret klimabelastning.	Intet målepunkt	-	-	-	-	Målet kan nås, hvis kommunen følger principperne i Planstrategi 2040 om byfortætning og byomdannelse samt med en kommende revision af kommuneplanen mht. parkeringsnormen og ny retningslinje om bæredygtig jordhåndtering ved byggemodning.

Transport, mobilitet og byudvikling – status på indsatser		
Mål for 2030	Indsats	Status
25 % af alle personbiler, der er indregistreret i Viborg Kommune som geografi, er el- eller brintbiler (ikke hybrid)	T.1 Udmønte kommunens ladestrategi fra 2022 via udbud af opgaven med at opstille ladestandere i hele Viborg Kommunes geografi. I de kommende år skal der gøres en vedvarende indsats for at sikre den løbende udbygning af infrastrukturen. Det drejer sig om ladestandere til kommunens egne biler og lovkrav om ladestandere ved en lang række kommunale bygninger inden 2025.	Der er etableret ladestandere på 73 kommunalt ejede lokationer. Dermed opfylder kommunen kravet om at have ladestandere ved bygninger med mere end 20 parkeringspladser jf. ladestanderbekendtgørelsens § 3. Placeringen af ladestanderne kan ses via følgende link: Placering af ladestandere .
	T.2 Arbejde for en god dækning med ladestandere til ejendomme, hvor borgerne ikke kan parkere på egen grund. Som en del af dette vil kommunen gøre en indsats med information og vejledning for at hjælpe bolig- og ejerforeninger til at opstille ladeinfrastruktur.	Etableringen af ladestandere jf. T.1 har givet en generelt bedre dækning, og mange af laderne er koncentreret omkring midtbyområder, og dermed ved områder hvor borgerne ikke kan etablere ladestandere på egen grund. Forvaltningen har i september 2024 kontaktet fire boligselskaber med ønske om dialog om deres status på opstilling af ladestandere og udfordringer med det.
	T.3. Foretage evaluering i 2026 af om ladeinfrastrukturen giver en passende dækning i kommunens byer, og om strategien evt. skal udvides til også at omfatte infrastruktur til gasdrevne køretøjer.	Det giver først værdi at se på opgaven efter 2025, når indsatsen T.1 er gennemført og har været i drift i mindst et år og der er nogle driftsdata til at foretage vurdering af om der evt. er yderligere behov for opstilling af ladestandere på kommunale arealer.

Reduktion af emissioner fra tung transport (busser og lastbiler indregistreret i Viborg Kommune) i forhold til 2018.	T.4 Vurdere løbende hvor markedsmodent grønne drivmidler til den tunge transport er og arbejde med understøttelse af infrastruktur i kommunens geografi og omstilling af egen flåde af tunge transportmidler til grønne alternativer.	Viborg Kommune vurderer løbende modenhed i markedet for drivmidler til køretøjer. F.eks. HVO-diesel (ren biodiesel). Ved at overgå til dette brændstof fortrænges ca. 700-750 ton CO ₂ . Finansiering af prisforskellen mellem HVO-diesel og en fossil diesel, gør det for øjeblikket ikke muligt at skifte brændstof. Desuden har kommunen øget antallet af eldrevne varevogne. Ved udskiftning af varevogne tages løbende stilling til, om der ud fra benyttelse og kørselsmønstre er mulighed for at erstatte et dieseldrevet køretøj med en el-bil. I øvrigt gør kommunen forsøg med klipning af græs med robotter. Der er for øjeblikket ikke en økonomisk fordel i at skifte metode. Det forventes dog på relativ kort sigt, at omkostningen ved at drive robotter til græsklip vil være faldende. Omkostningen ved traditionel græsklipning, hvor en medarbejder fører en maskine, vil derimod være stigende. Klimaaftrykket ved klipning med dieseldrevet klipper er 10 gange højere end ved klipning af græs med robot.
	T.5 Invitere transportsektoren i Viborg Kommunes Inspirationsforum.	Rammen for et inspirationsforum blev fastlagt ved beslutning i Klima- og Miljøudvalget d. 30/4 2024 om, at inspirationsforummet er alle de samarbejder og aktiviteter, Viborg Kommune har med det omgivende samfund om grøn omstilling, både med private og professionelle aktører. Der har endnu ikke sat et samarbejde i værk med parter inden for transportsektoren, men forvaltningen forventer det kan ske både ved at indgå et fagspecifikt partnerskab ligesom det skete med landbrugssektoren i 2024 og som en del af Grønne Sammen, hvor kommunen allerede samarbejder med forskellige lokale aktører om at inspirere til mere klimavenlig adfærd.
20 % af alle rejser sker på cykel.	T.6 Etablere flere cykelstier for især at skabe sikre skoleveje samt renovere cykelstier og udbygge gang- og cykelstier.	Byrådet vedtog d. 28/8 2024 Trafikplan 2024 . Trafikplanen indeholder et anlægskatalog med mange projekttiltag på stinettet. Der indgår flere stiprojekter, som har til hensigt at forbedre trafiksikkerheden på flere af kommunens skoleveje samt sikre at flere skolebørn kan cykle trygt i skole. Derudover beskrives en videreudbygning af stisystemet Den Midtjyske Cykelstjerne, hvor der er foreslået en række projekter, som vil være med til at skabe sammenhængende cykelforbindelser i det eksisterende stisystem, hvor der på enkelte strækninger mangler cykelstier. Teknisk Udvalg besluttede d. 28/2 2024, at der skal udarbejdes en behovsanalyse for tiltag på skoleveje til folkeskolerne.
	T.7 Etablere nye cykelparkeringspladser og etablere el-standere til cykler.	Der er etableret cykelparkeringspladser på stationen i Viborg og Sparkær. Der er opsat 19 ladestandere til elcykler på stationen i Viborg. Der er opsat 3 cykelbokse med ladefaciliteter på både Stoholm og Bjerringbro Station vha. puljemidler fra Vejdirektoratet.
	T.8 Gennemføre kampagner til fremme af cyklisme.	Byrådet vedtog d. 28/8 2024 Trafikplan 2024 . Trafikplanen oplister ønsker om nye adfærdsprojekter, som fremmer cyklisme, fx om: <ul style="list-style-type: none"> • at flere elever skal cykle i skole. • at alle kommunens folkeskoler skal udbyde undervisning i trafiksikkerhed og færdsel, og • at alle kommunens folkeskoler skal have en trafiksikkerhedspolitik og færdselskontaktlærer. Øvrige tiltag er: <ul style="list-style-type: none"> • At "Transport og Mobilitet" temaet for Grønne Sammen i 2024, som beskrevet under indsats U.2. • At Viborg Kommune deltager som partner i EU-Interreg-projektet MOVE, som handler om at få flere til at gå, cykle, køre sammen eller køre med kollektiv trafik.
Kollektiv busdrift 100 % på VE.	T.9 Stille grønnere krav til køretøjernes drivmiddel ved kommende udbud af buskørsel og lave en samlet plan for ønskerne til hvilke bustyper, der skal bruges, når bybusserne i Viborg skal i udbud senest i 2024.	Dieselbusserne blev udskiftet med nye el-busser den 30/6 2024 og driftes af Umove. Samtidig blev der indført nyt busnet, som skal give færre tomme busser og flere afgang på de to mest benyttede bybusstrækninger. El-busserne har bl.a. automatisk kørestolsrampe og stoppestedannoncering. Kommunen foretog udbuddet af emissionsfrie busser for både by- og lokalbusser med en kontraktperiode på 10 år ud fra en beslutning i Teknisk Udvalg d. 2/6 2022.
	T.10 Benytte kommunens indflydelse i Midttrafik til at arbejde for en ejerstrategi med fokus på brug af vedvarende energi.	Viborg Kommune er en del af Midttrafiks Repræsentantskab sammen med de resterende 17 midt- og vestjyske kommuner og 2 regionrådsmedlemmer. Midttrafiks bestyrelse er bestående af 7 medlemmer udpeget af kommunerne og 2 medlemmer udpeget af Region Midtjylland.

Reduktion af emissioner fra flytrafik til og fra Viborg Kommune	T.11 Benytte kommunens indflydelse i Midtjyllands Lufthavn til at arbejde for en ejerstrategi med fokus på bæredygtig luftfart og lufthavnsdrift.	AIS Airlines er operatør med mindre fly på en indenrigsrute til København. Der har været vigende passagertal på ruten og udfordringer med at få fyldt flysæderne. Lufthavnen ejes af Herning, Holstebro, Ikast-Brande, Lemvig, Ringkøbing-Skjern, Silkeborg, Skive, Struer og Viborg Kommune. Fra 2025 får Midtjyllands Lufthavn et fast driftstilskud fra staten på 10 millioner kroner om året, hvilket gør, at kommunerne i 2025 nedsætter deres kapitalindskud til lufthavnen.
Prioritering af klimavenlige anlæg til transport.	T.12 Fastlægge en praksis senest i 2025 for at den klimamæssige effekt vurderes ved nye projekter for kommunale veje, stier og parkeringspladser.	Der er endnu ikke praksis for, at den klimamæssige effekt vurderes ved nye projekter for kommunale veje, stier og parkeringspladser. Nogle af anlægsprojekterne vil kræve miljøvurdering og deres klimamæssige effekt belyses i miljørapporter i det omfang det skal beskrives som forventede væsentlige indvirkninger på miljøet.
Kommunens rammer for udvikling af attraktive og velfungerende byer og landområder bidrager til den grønne omstilling og reduceret klimabelastning.	T.13 Lade hensynet til ikke at øge transportbehovet unødigt indgå i prioritering og lokalisering af nye byudviklingsområder i kommuneplanen.	I 2023 vedtog byrådet Planstrategi 2040, som fastlægger princip om at Byvækst i højere grad skal ske ved fortætning og byomdannelse og i mindre grad ved inddragelse af ny jord. Desuden har planstrategien et princip om at fortætning og byomdannelse i Viborg primært skal ske langs tre vækstakser, som skal medvirke til at koble byvækst og mobilitet. Områder med potentiale for omdannelse og fortætning er indgået i forslag til Kommuneplan 2025-2036. Områderne består af vækstakser i Viborg by og en række fortætningspunkter i Viborg og øvrige byer. Jf. planstrategien skal kommunen i 2023 udarbejde en byvækststrategi for Bjerringbro og opland og i 2024 udarbejdes en byvækststrategi for Viborg og forstæderne Løgstrup, Ravnstrup, Rødding og Tapdrup. Byvækststrategierne kan være et værktøj til at lokalisere byvækst, så den ikke øger transportbehovet unødigt.
	T.14 Fastholde at kommuneplanen har et reduceret krav til antal parkeringspladser for områder, der ligger mindre end 400 m fra Viborg Rutebilstation samt Viborg Banegård for at understøtte brugen af kollektiv trafik ved rejser til og fra Viborg Midtby.	Planstrategi 2040 indeholder et princip om at begrænse væksten i parkeringspladser. Som følge heraf er kravene til etablering af parkeringspladser (parkeringsnorm ved nybyggeri) generelt nedsat i forslag til Kommuneplan 2025-2036. Desuden er der sat loft over antal p-pladser ved dagligvarebutikker. I øvrigt indgik alle byrådets partier et forlig d. 3/9 2024 om budget 2025-2028, som bl.a. indeholder, at der indføres betalt parkering i Viborg midtby. Formålet med at indføre betalt parkering er at regulere trafikadfærden. Som afledt effekt vil det blive mere attraktivt at benytte andre transportformer end biler i Viborg midtby.
	T.15 Sikre at overskudsjord ved byggemodning så vidt muligt anvendes inden for byggeområdet, så der undgås transport af jord. Det gøres ved at tilføje en retningslinje til kommuneplanen om hvordan overskudsjord skal håndteres, og at nye lokalplaner udlægger areal til håndtering af overskudsjord, der fx kan bruges til rekreative landskaber, støjafskærmning og lignende.	I forslaget til Kommuneplan 2025-2036 er der en ny retningslinje som fastlægger, at der skal opnås jordbalance i planområder, hvor der planlægges for byudvikling. Retningslinjen vil medvirke til, at overskudsjord søges håndteret lokalt, hvorved behovet for transport af jord mindskes og dermed reduceres udledningen af drivhusgasser. I øvrigt arbejder forvaltningen på en helhedsplan for en rekreativ omdannelse af Revas-deponierne på Kirkebækvej. Dette ud fra en beslutning i Klima- og Miljøudvalget d. 13/8 2024 med ønske om en jordtilførsel med et varieret udtryk og en større omdannelse. Planen skal dog tage højde for, at Miljøstyrelsen har meddelt, at det sydlige område, som styrelsen er myndighed for, kun kan tage en begrænset slutafdækning, som er mindre end det ambitionsniveau, som Klima- og Miljøudvalget tidligere har besluttet.

Landbrug og natur – status på mål						
Mål for 2030	Udvikling					Status
	Målepunkt	2021	2022	2023	2024	
Udledningen af drivhusgasser fra landbrug og arealanvendelse er reduceret med 60 % ift. udledningen i 1990. Dette mål konkretiseres og omsættes til delmål i takt med, at de nationale rammer for reduktionsindsatsen i landbruget forbedres, og i forbindelse med dialogen og partnerskabet med landbruget.	Reduktion ift. udledningen i 1990 jf. klimaregnskab	40 %	42 %			Det kræver en større årlig reduktion, for at målet kan opfyldes.
Alle lavbundsprojekter (i alt 2.726 ha), der var kendt i 2021, er gennemført. Yderligere gennemføres nye potentielle lavbundsprojekter i perioden 2030-2050 med samme CO ₂ -reduktion som de gennemførte projekter frem til 2030.	Gennemførte projekter (ha)		986	1.109	1.256	Foruden arealerne i de gennemførte projekter var der i 2024 yderligere knap 3.000 ha under etablering. Når de er gennemført, vil det samlede gennemførte areal være på godt 3.500 ha, hvorved målet er nået. Siden byrådet vedtog klimaplanen, har et flertal af Folketingets partier indgået politisk aftale om Den Grønne Trepert. Det indgår i aftalen, at der udtages 140.000 ha kulstofrige lavbundsjord i Danmark samt støtte til øvrig arealoplægning, herunder vådområder.
950 ha mere skov inden 2030. Yderligere 2.350 ha mere skov i perioden 2030-2050.	Udvikling i skovareal siden 2018 (ha.)	-698	-1.508	-1.116		Skovarealet er blevet mindre siden 2018. Det vurderes, at tilbagegangen i arealet med skov skyldes øget hugst. Siden byrådet vedtog klimaplanen, har et flertal af Folketingets partier indgået politisk aftale om Den Grønne Trepert. Det indgår i aftalen, at der skal etableres 250.000 ha mere skov i Danmark samt 100.000 ha urørt skov.

Landbrug og natur – status på indsatser		
Mål for 2030	Indsats	Status
Udledningen af drivhusgasser fra landbrug og arealanvendelse er reduceret med 60 % ift. udledningen i 1990.	L.1 Fortsætte udviklingen af samarbejdet i et dialogforum med landbrugets organisationer i lokalområdet kaldet GO Landbrug. Viborg Kommune fungerer som tovholder for samarbejdet, hvor man kan samles på tværs efter behov, der sigtes dog efter minimum to fællesmøder om året. Indsatsen med GO Landbrug understøtter gennemførelsen af en række af klimaplanens andre indsatser, særligt L.2, L.3 og L.4 som der sættes fokus på i GO Landbrug.	<p>I 2024 er der afholdt tre møder i GO Landbrug. Møderne har fokuseret på igangsætning af fælles konkrete projekter, hvilket har resulteret i følgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indgåelse af en klimapartnerskabsaftale, som forpligter parterne til at arbejde målrettet for klimaplanens målsætninger og i fællesskab styrke grøn omstilling af landbruget i kommunen. Klima- og Miljøudvalget godkendte d. 13/8 2024 et forslag til aftalen. Partnerskabsaftalen blev underskrevet ifm. Åbent Landbrug 2024 til et arrangement på et lokalt landbrug. Klimapartnerskabsaftalen er underskrevet af: <ul style="list-style-type: none"> - Landboforeningen Midtjylland - Fjordland - Familielandbruget Midtjylland - Asmildkloster Landbrugsskole - Faculty of Technical Sciences, Aarhus Universitet - Dansk Agro Energi - Food & Bio Cluster Denmark • Afholdelse af stormøde for landmænd i kommunen. Mødet afholdes januar 2025 og skal understøtte viden, dialog og handling med afsæt i 'Aftale om et grønt Danmark'. • Udvikling af et projekt vedr. konkret klimahandling i landbruget i samarbejde med landbrugsorganisationerne og deres rådgivere. • Igangsætning af et projekt for indhentning af data om arealerne i det åbne land. Data skal danne grundlag for en hensigtsmæssig arealanvendelse herunder prioritering af arealer til fortsat landbrugsdrift.

	<p>L.2 Udarbejde lokalplaner, som muliggør konkrete, ansøgte projekter, der øger mængden af husdyrgødning der sendes til pyrolyse og produktion af biokul.</p>	<p>Lokalplanprocessen for en energipark ved Tjele er i gang, hvilket bl.a. skal muliggøre etablering af et biogasanlæg med pyrolyseanlæg til behandling af afgasset gylle og produktion af biokul. Byrådet har besluttet kriterier for prioritering af planlægning for vedvarende energianlæg, hvor komplette bioøkonomiske projekter indgår som ét prioriteringskriterie. Det drejer sig om samlede symbiotiske systemer, som kan understøtte, at virksomheder i Viborg Kommune bliver førende indenfor effektiv produktion af grønne brændstoffer og grøn omstilling af landbrugserhvervet. I forslag til Kommuneplan 2025-2036 gives der som noget nyt mulighed for placering af pyrolyseanlæg sammen med biogasanlæg i kommuneplanens retningslinje 11.7.</p>
	<p>L.3 Understøtte landbrugets anvendelse af klimaregnskaber. Det sker ved, at kommunens medarbejdere på landbrugstilsyn skaber dialog om klimaregnskaber med landmanden i det omfang, det giver mening på den enkelte bedrift. Dette gøres som del af kommunens generelle myndighedsarbejde med landbrug, hvor der foretages specifikke tilsynskampagner, der retter fokus på klima, drivhusgasudledninger og den grønne omstilling.</p>	<p>Som en del af samarbejdet i GO Landbrug blev der udviklet et projekt vedr. klimatjek på et antal udvalgte bedrifter. Formålet med projektet var at anvende klimaberegningsværktøjet ESGreen Tool til at lave klimaregnskaber på enkelte bedrifter. Klimaregnskaberne skulle danne afsæt for implementering af klimatiltag på bedrifterne, som ville kunne måles i et opfølgende klimaregnskab. De udvalgte bedrifter skulle inspirere andre til klimahandling. Dog besluttede samarbejdspartnerne at stoppe projektet for at fokusere på landmændenes rammevilkår og fremhæve de landmænd, som allerede er godt i gang med klimatiltag. Forvaltningen har fokus på at hjælpe med til at udbrede brugen af klimaregnskaber på anden vis fx gennem kampagner og inspirationsmøder. Derudover fortsætter forvaltningen udvikling af konkrete projekter for grøn omstilling af landbruget i samarbejde med parterne i GO Landbrug.</p>
	<p>L.4 Understøtte anvendelsen af implementeringstiltag på den enkelte bedrift. Det drejer sig om:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Øge udnyttelsesprocenten af gylle til biogasproduktion 2. Ændret fodersammensætning for malkekvæg 3. Hyppig udslusning af gylle fra stald til lager 4. Forsuring af gylle 5. Ændring af produktionsformer <p>Det sker ved:</p> <ol style="list-style-type: none"> A. At kommunens medarbejdere på landbrugstilsyn skaber dialog om de ovennævnte implementeringstiltag med landmanden i det omfang, det giver mening på den enkelte bedrift. Dette gøres som del af kommunens generelle myndighedsarbejde med landbrug, hvor der foretages specifikke tilsynskampagner der retter fokus på klima, drivhusgasudledninger og den grønne omstilling. B. At lokalplaner og miljøgodkendelser m.v. understøtter en øget biogasproduktion. Desuden vil kommunen i 2023 påbegynde udarbejdelse af en energiforsyningsplan, som bl.a. vil omfatte biogasanlæg. C. At kommunen benytter nye konkrete værktøjer i det generelle myndighedsarbejde som følge af nye ændringer af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen til at opnå hyppig udslusning af gylle. D. At kommunen er opmærksom på muligheden for at der indføres forsuring af gylle i forbindelse med udbygninger og udvidelser af landbrug. 	<ol style="list-style-type: none"> A. Kommunen arbejder endnu ikke med at understøtte konkrete implementeringstiltag på enkelte bedrifter gennem landbrugstilsyn. Det kræver ressourcer og viden hos medarbejdere at komme i gang med det, så vejledning af landmænd om klimatiltag kan løses i god balance med rollen som tilsynsmyndighed. Indtil videre arbejdes der på at inspirere den enkelte landmand til klimahandling gennem et inspirationsmøde. B. Der pågår lokalplanlægning for Energipark Tjele, som vil give mulighed for at et biogasanlæg (beskrevet under E.5). Forvaltningen er endnu ikke påbegyndt udarbejdelsen af en energiforsyningsplan, men forventer fortsat, at biogasanlæg indgår i planen. Dette kan bl.a. tage udgangspunkt i en undersøgelse af biomassepotentialet i kommunen. Sådant en undersøgelse kan fx laves i et samarbejde med landbrugsorganisationerne. C. Kommunen fører tilsyn med opfyldelse af lovkrav om hyppig udslusning af gylle fra stalde med slagtesvin samt nye stalde til søer. D. Forvaltningen har ikke givet øget opmærksomhed til muligheden for forsuring af gylle. Da landmanden frit kan vælge, hvilke virkemidler der tages i brug, er forvaltningen som udgangspunkt hverken for eller imod forsuring af gylle, når den behandler ansøgninger om miljøgodkendelse. Forsuring af gylle kan være et emne ifm. evt. inspirationsmøder.
<p>Alle lavbundsprojekter (i alt 2.726 ha), der var kendt i 2021, er under gennemførelse. Yderligere gennemføres nye potentielle lavprojekter i perioden 2030-2050 med samme CO₂-reduktion som de</p>	<p>L.5 Fortsætte de igangværende projekter med udtagning af lavbundsjord og forberedelserne til nye projekter i god dialog med lodsejerne.</p>	<p>Kommunen er godt i gang med sin indsats med at tage lavbundsarealer ud af landbrugsdrift for at reducere udledning af drivhusgasser og kvælstof. Kommunen har arbejdet med udtagning af lavbundsarealer siden 2010 og sideløbende har Naturstyrelsen gennemført en række projekter i Viborg Kommune. Indsatsen sker efter den anlægsbevilling byrådet besluttede d. 21/2 2024 til gennemførelse af den kommunale indsats efter statens vand- og naturplanlægning 2024. Projekterne er fuldt finansieret af staten, men forudsætter udlæg fra kommunen.</p>

<p>gennemførte projekter frem til 2030.</p>		<p>Udgangspunktet for klimaplanens målsætning om gennemførelse af lavbundsprojekter er de gennemførte og igangværende projekter, som Klima- og Miljøudvalget blev orienteret om d. 11/11 2021, sag 9.</p> <p>Desuden deltager kommunen i Plan22+ projektet "Klimaet og ådalenes fremtid – sammenfattende og samarbejdsdrevet planlægning for Nørreådal i et klimaperspektiv", som skal øge succesraten og tempoet ved realisering af klimaprojekter i Nørreådal, herunder VE-anlæg, skovrejsning og udtagning af lavbund. Endvidere deltager kommunen i Life IP Natureman, som understøtter lodsejernes muligheder ifbm. lavbundsprojekter.</p>
<p>950 ha mere skov inden 2030. Yderligere 2.350 ha mere skov i perioden 2030-2050.</p>	<p>L.6 Undersøge mulighederne for at rejse skov på kommunens egne ejendomme, der i øjeblikket lejes ud som landbrugsjord, og hvor det er muligt at købe jord med henblik på skovrejsning.</p> <p>L.7 Understøtte privat skovrejsning ved at tage initiativ til at oprette partnerskaber for skovrejsning for at fremme skovrejsningen i tæt dialog med lodsejere, vandværker og andre organisationer eller virksomheder samt indgå i dialog om kommunens engagement i skovrejsningsprojekter, som også kan være med til at sikre rent grundvand.</p> <p>L.8 Have øget fokus på udpegningen af arealer til skovrejsning ved næste kommuneplanrevision.</p>	<p>Forvaltningen vil udarbejde et oplæg til en skovplan for forvaltningen af kommunale skove. I tillæg dertil undersøges mulighederne for yderligere kommunal skovrejsning i synergi med andre tiltag. Som et eksempel herpå kan nævnes skovrejsning i Karup, hvor der sker skovrejsning i kombination med beskyttelse af drikkevandsressourcen (indenfor BNBO) og med rekreativ anvendelse.</p> <p>Flere virksomheder udviser samfundsansvar og kompenserer for deres miljø- og klimapåvirkninger bl.a. ved investering i skovrejsning. Forvaltningen modtager ofte henvendelser og forespørgsel på muligheder for skovrejsning i kommunen, og svarer aktivt på forespørgslerne med fokus på mulighederne for at skabe synergier ind i projekterne, som giver multifunktionelle løsninger på samme areal.</p> <p>I 2023 støttede Viborg Kommune op om "Vi planter sammen", som er et initiativ fra Grundfos: www.growingtrees.dk/vi-planter-sammen.</p> <p>Jf. kommunens Planstrategi 2040 skal kommunen i 2023 udarbejde en Temaplan for skovrejsningsområder og værdifulde landskaber. Temaerne forventes at indgå i et samlet forslag til kommuneplantillæg for retningslinjer i det åbne land. Tillægget skal koordineres med Grøn Trepert og forventes udarbejdet, når Kommuneplan 2025-2036 er endeligt vedtaget.</p> <p>Tillægget forventes at blive baseret på en databaseret analyse af det åbne land, som kan anvise, hvilke arealer, der skal prioriteres til fortsat landbrugsdrift. Klima- og Miljøudvalget havde d. 22/10 2024 en temadrøftelse om arealomlægning i det åbne land, hvor der blev orienteret om dette projekt, som grundlag for en hensigtsmæssig arealanvendelse i det åbne land.</p> <p>Det skal ses i sammenhæng med, at et flertal af Folketingets partier har indgået politisk aftale om Den Grønne Trepert, hvor partierne er enige om, at ca. 10 procent af Danmarks samlede areal skal omlægges til natur og skov frem mod 2045 og at der skal udarbejdes lokale omlægningsplaner i 2025.</p>

Uddannelse af børn, voksne og medarbejdere – status på mål		
Mål for 2030	Udvikling	Status
Vi uddanner fremtidens borgere til at bygge og efterspørge fremtidens bæredygtige samfund. Klima og bæredygtighed er en naturlig del af undervisningen i Viborg Kommunes folkeskoler og er en integreret del af undervisningen.	Der er ikke data for dette.	Klima og bæredygtighed er en del af folkeskolens fagrække og folkeskolens formål under "Menneskets sammenspil med naturen". Indholdet er lokalt tilrettelagt. Der er planlagt fælles undervisningsinitiativer omk. bæredygtighed i Det Fælles Fundament for Danmarks Bedste Åbne skole – Se KLC Viborg.dk
Alle borgere kender til klimaudfordringen og har et godt billede af, hvilke handlemuligheder de har.	Der er ikke data for dette.	Det vurderes, at langt de fleste borgere har et generelt kendskab til klimaudfordringerne, men at de mangler viden om konkrete handlemuligheder for at reducere egen udledning i deres hverdag.
Hensyn til klima skal indgå i alle kommunens aktiviteter.	Der er ikke data for dette.	Det vurderes, at kommunen vil arbejde hen mod at kunne opfylde målet. Dette skal bl.a. understøttes af, at der i 2025 udarbejdes en klimahandleplan for kommunen som organisation.

Uddannelse af børn, voksne og medarbejdere – status på indsatser		
Mål for 2030	Indsats	Status
Vi uddanner fremtidens borgere til at bygge og efterspørge fremtidens bæredygtige samfund. Klima og bæredygtighed er en naturlig del af undervisningen i Viborg Kommunes folkeskoler og er en integreret del af undervisningen.	U.1 Fortsætte Grønne Sammen med årlige temauger om bæredygtighed i uge 36-37 for alle folkeskoler, kommunale og selvejende børnehuse samt dagplejen.	<p>Grønne Sammen begyndte i 2020 som en direkte udmøntning af Sammenhængsmodellen gennem et afgrænset projekt på seks skoler og dagtilbud. I perioden 2021-2024 har børn og unge i kommunen været Grønne Sammen i to årlige emneuger i uge 36-37 med fokus på bæredygtige tanker, muligheder og handlinger gennem læringsforløb lokalt tilrettelagt eller understøttet af KLC Viborg.</p> <p>Fra 2025 er Grønne Sammen ikke obligatoriske temauger for børn i dagtilbud og skoler, men der kan fortsat arbejdes med overskriften bæredygtighed og naturvidenskab jf. Det Fælles Fundament via lokale initiativer og eventuelle tilbud via KLC Viborg.</p> <p>Skolerne arbejder fortsat med Klima og bæredygtighed lokalt, da det står i fagene og Folkeskoleloven. De vurderer selv rammerne og indholdet. KLC Viborg vil stadig understøtte Grønne Sammen med viden og forløb, der taler ind i klimaplanens tematikker.</p>
Alle borgere kender til klimaudfordringen og har et godt billede af, hvilke handlemuligheder de har.	U2. Motivere, koble og skabe sammenhænge på tværs af aktører og kommunale samarbejdspartnere. Byrådets ambition er, at Grønne Sammen bliver et slags grønt folkemøde, hvor bæredygtighed, biodiversitet og grøn omstilling bliver et fælles ansvar.	<p>Som den borgerrettede del af Grønne Sammen afholdt Viborg Kommune i 2022 og 2023 Den Grønne Festival i tilknytning til skolernes emneuger. I 2024 har den borgerrettede del af Grønne Sammen skiftet format fra at være en årlig begivenhed, til at være løbende aktiviteter året rundt i hele kommunen. Samtidig flyttede opgaven fra Børne og Ungdomsudvalget til Klima- og Miljøudvalget, men navnet på indsatsen er bibeholdt, da det fortsat understøtter, at alle borgere, virksomheder, foreninger mv. bidrager sammen til løsningen med ændret adfærd og klimahandlinger i hverdagen.</p> <p>Klima- og Miljøudvalget godkendte d. 27/2 2024 et kommissorium for "det nye" Grønne Sammen, og at "Transport og Mobilitet" skulle være temaet for Grønne Sammen i 2024. Klima- og Miljøudvalget blev d. 13/8 2024 orienteret om aktivitetskoncept og -indhold i Grønne Sammen i 2024.</p> <p>Under Grønne Sammen har kommunen i 2024 afholdt 35 aktiviteter, fx Klima Camp – en aktivitetsdag for børn, oplæg om affaldssortering og klimaplanen, udstilling af 8. klassers værker fra emneugerne samt diverse kreative workshops for børn.</p> <p>I 2025 er der midler til at afholde 2-3 hovedevents med tilhørende aktiviteter under den borgerrettede del af Grønne Sammen. Herunder afholder forvaltningen i foråret 2025 Hverdagens KlimaTopmøder, hvor borgere får mulighed for at arbejde målrettet med egne CO2e-udledninger. Der er planlagt 14 KlimaTopmøder i samarbejde med lokale foreninger, boligselskaber, virksomheder og biblioteker.</p> <p>I efterfølgende år er der pt. ikke afsat midler til at fortsætte disse borgerrettede aktiviteter.</p>

		<p>Efter beslutning i Klima- og Miljøudvalget d. 30/4 2024 har kommunen taget initiativ til at oprette et Klimakors, som skal bidrage med unges perspektiv på og løsningsforslag til konkrete klimaudfordringer. Første opgave handler om, at få flere unge til at vælge cyklen som transportmiddel. Der defineres en ny opgave efter behov evt. ifm. at der vælges nyt emne for Grønne Sammen. Klimakorpset har desuden mulighed for at deltage aktivt i planlægning og gennemførelse af aktiviteterne under Grønne Sammen.</p>
Hensyn til klima skal indgå i alle kommunens aktiviteter.	U.3 Integrere klima og bæredygtighed i hverdagen og i mødet med borgeren og samarbejdspartneren i alle Viborg Kommunes institutioner og administrationsenheder.	<p>I 2025 udarbejdes der en klimahandleplan for kommunen som organisation. Der vil et særligt indsatsområde blive viden og adfærd hos kommunens medarbejdere. Dette understøttes af en række klimatopmøder, hvor kommunale medarbejdere får mulighed for at arbejde systematisk med adfærdsændringer i hverdagen.</p>

Fra affald til ressource – status på mål						
Mål for 2030	Udvikling					Status
	Målepunkt	2021	2022	2023	2024	
Vi vil arbejde for en klimaneutral affaldssektor.	Intet	-	-	-	-	Målet søges opnået via gennemførelse de planlagte initiativer i affaldsplanen 2021-2026
60 % genanvendelse af alt husholdningsaffald produceret i Viborg Kommune.	Genanvendelsesprocent	58,4 %	58,6 %	58,6 %	-	Målet forventes opnået. Der er i 2024 åbnet for endnu flere sorteringsarter på genbrugspladserne, så vi trækker flere genanvendelige ressourcer ud af det deponeringsegnet og det forbrændingsegnet affald. Genanvendelsesprocenter er opgjort via Nøgletalsmodellen baseret på Affaldsviden.dk (reel genanvendelse af husholdningsaffald – standardiserede effektiviteter).
Bidrage til en udsortering af 80 % dansk plastik fra forbrændingsegnet affald.	Ingen data	-	-	-	-	Ny affaldsordning med sortering i 10 fraktioner (herunder blød og hård plast) er indført fra april 2024. Der er etableret indsamling af hård og blød plast på genbrugsstationerne. Med indførelsen heraf forventes målsætningen opnået i 2030.
Indsamling og transport af affald sker med køretøjer, der kører på ikke-fossilt brændstof.	Andel renovationsbiler på ikke-fossilt brændstof ved indsamling af husstandsaffald	0 %	0 %	0 %	95 %	Fra april 2024 anvendes el- og HVO-drevne renovationsbiler til al kommunal husstandsindsamling i komprimatorbiler. Der er endnu ikke konkrete tiltag for indførelse af ikke-fossilt brændstof ved øvrig transport af affald.
Alle borgere kender til og handler efter affaldshierarkiets principper om en prioritering af affaldshåndtering med fokus på hhv. genbrug, genanvendelse, anden nyttiggørelse og sidst, bortskaffelse.	Intet	-	-	-	-	Målet søges opnået ved, at der løbende gennemføres og udvikles en kommunikationsindsats om affaldshåndtering med fokus på affaldshierarkiets principper, så alle borgere har nem adgang til information herom.

Fra affald til ressource – status på indsatser			
Mål for 2030	Indsats		Status
Vi vil arbejde for en klimaneutral affaldssektor (herunder også delmålene om 60 % genanvendelse af husholdningsaffald, 80 % udsortering af plastik og om borgernes kendskab).	A.1 Gennemføre initiativer på affaldsområdet som allerede er planlagt i affaldshåndteringsplanen (link). Viborg Kommunes affaldshåndteringsplan 2021-2026 indeholder flg. hovedpunkter og indsatser:		Status vedr. indsatserne i affaldshåndteringsplanen:
	Husstandsindsamling	1.1 Udvidet affaldssortering ved husholdninger i Viborg Kommune	Der sker udvidelse af eksisterende affaldssortering ved husholdninger i Viborg Kommune fra april 2024. I den forbindelse er der foretaget udbud for indkøb og design af nye affaldsbeholdere, der kan supplere eksisterende systemløsning. Der genbruges og bygges videre på den eksisterende beholderløsning (individuelle beholderløsninger, fællesløsninger og nedgravede affaldsløsninger). Der sker konvertering til nye lovbestemte piktogrammer og sorteringsvejledninger på alle eksisterende kommunikationsplatforme, herunder også på eksisterende beholdere. Ny organisering og aftaler om indsamling, håndtering og afsætning af det indsamlede husholdningsaffald vil løbende blive iværksat. Byggeri af nyt modtageanlæg (omlastestation) til håndtering af det indsamlede husholdningsaffald er iværksat. Fokuseret kommunikationsindsats i opstarts- og overgangsperiode er iværksat.
		1.2. Forbedring af genanvendelses kvalitet og -mængde for madaffald indsamlet i Viborg kommune	Der indkøbes og udleveres poser til madaffald til alle borgere.
		1.3. Supplerende ordninger for husstandsindsamling i Viborg Kommune	Behovet for supplerende ordninger for husstandsindsamling i Viborg Kommune ud over den lovpligtige affaldssortering ved husholdninger vurderes løbende.
	Genbrugsstationer	2.1. Sammenhæng mellem husstandsindsamlingen og genbrugsstationerne	Der er sket udskiftning af skilte på alle kommunens genbrugsstationer jf. de nationalt godkendte affaldsikoner og sorteringsdefinitioner for alle affaldsfraktioner. Der er etableret indsamlingsmuligheder på genbrugsstationerne for alle affaldsfraktioner med undtagelse af de affaldstyper, der udelukkende må indsamles direkte ved husstanden (fordærveligt affald, herunder fx restaffald og madaffald).

		2.2. Indretning og affaldssortering på genbrugsstationerne	Der arbejdes løbende på at identificere og udvikle sorterings- og afsætningsmuligheder for nye genanvendelige affaldsfraktioner på genbrugsstationerne. Der er f.eks. indført indsamling af sanitet, paller, hård plast i 2023. Der gennemføres fokuserede kampagner for øget sortering på genbrugsstationerne.
		2.3. Organisering, struktur og service på genbrugsstationerne	Åbningstider på Bjerringbro Genbrugsstation er udvidet. Udvidelse af overdækket opbevaringsplads og opgradering af arbejdsmiljøforhold på genbrugsstationerne er under etablering. Asbesthåndtering er fjernet fra alle genbrugsstationer. Der vurderes løbende på indretnings- og udvidelsesmulighederne på kommunes genbrugsstationer.
Formidling		3.1. Skoletjeneste	Med en opgradering af personaleresourcer er tilgængeligheden styrket, og der er fokus på udvikling. Med fokus på samarbejder på tværs af kommunen med skoler, dagtilbud, KLC Viborg (Kulturelt LæringsCenter Viborg), Forskningens Døgn, Grønne Sammen, Viborg Animationsfestival, biblioteket, Kulturprinsen, Snapsting for Børn m.fl.)
		3.2. Formidlingsplatform	En styrket formidlingsplatform på affaldsområdet udføres ved styrkelse af dialog og inddragelse af borgere, lokale virksomheder, kulturliv og kommunale institutioner og kommunale virksomheder. Vi har fokus på synliggørelse af affaldsområdet i sammenhæng med relevante lokale kulturelle og sociale tilbud, fx ved Snapsting, Open by Night, festivaler og byfester, arrangementer på bibliotekerne, dialogmøder med foreninger og netværksgrupper m.fl. Guidede ture på affaldscenter og foredrag afholdt ude i foreninger understøtter viden om affald.
Genbrugseffekter		4.1. Genbrugscentral	Der er ændret lovgivning på området siden affaldsplanens vedtagelse. Den tiltænkte genbrugscentral med upcycling af genbrugseffekter kan derfor ikke gennemføres i den form, der var planlagt. Området er under gentænkning i forhold til de nye lovgivningsrammer. Da der har været en del usikkerhed på området, er en stor del af den påtænkte projektramme omprioriteret til andre formål på affaldsområdet. Der forventes dog stadig, at der etableres faciliteter i 2025 og 2026, som understøtter genbrugsområdet. Ultimo 2024 er den planlagte lovændring trukket tilbage
		4.2. Platform for lokal forankring af affaldsaktiviteter	Der er iværksat afsøgning og udvikling af samarbejder for lokal forankring af affaldsrelaterede aktiviteter, og der etableres løbende adgang til forskellige typer affald for relevante aktører, der kan styrke genbrugstanken og cirkulær økonomi på affaldsområdet i Viborg Kommune. F.eks. er der etableret lokal indsamling af fliser til kommende skolebyggeri i Stoholm.
Affald i det offentlige rum		5.1. Affald i det offentlige rum	Affald i det offentlige rum hører under det skattefinansierede område (Trafik & Veje). Der er endnu ikke etableret konkrete indsatser for at sikre sammenhæng mellem den kommunale husstandsindsamling af affald og Viborg Kommunes tilbud om håndtering af affald i det offentlige rum.
Erhvervsaffald		6.1. Fremme sortering af genanvendeligt erhvervsaffald i Viborg Kommune	Der pågår standardisering vedr. virksomheders anvendelse af den kommunale indsamlingsordning (virksomheder med kommunal ordning skal anvende standardbeholdersæt). I forbindelse med kommunens miljøtilsyn på virksomheder er der fokus på sortering og bortskaffelse af virksomhedernes erhvervsaffald for blandt andet at sikre, at affaldet sorteres korrekt og i videst muligt omfang genbruges og genanvendes.
Indsamling og transport af affald sker med køretøjer, der kører på ikke-fossilt brændstof.	A.2 Stille krav om tilbud med køretøjer, der kører på ikke-fossilt brændstof ved udbud på renovationskørsel.		I 2024 overgik man til el- og HVO-drevne renovationsbiler til al kommunal husstandsindsamling i komprimatorbiler. Der er endnu ikke konkrete tiltag for indførelse af ikke-fossilt brændstof ved øvrig transport af affald.

Grønt erhvervsliv – status på mål						
Mål for 2030	Udvikling				Status	
	Målepunkt	2020	2021	2022		2023
Brændselsforbrug på industrivirksomheder er reduceret med 25 % via energieffektivisering eller skift fra olie og naturgas til el eller fjernvarme.	Reduktion af fossilt brændselsforbrug i fremstillingsvirksomheder ift. 2018	13 %	11 %	9 %		Målet nås ikke med den nuværende udvikling. Udviklingen kan dog vendes og et vigtigt bidrag forventes at være en prioritering af etablering af vedvarende anlæg ved eller hos energitunge virksomheder såsom kartoffelmelfabrik, teglværk og mejeri.
Skabe et attraktivt erhvervsmiljø i konstant udvikling og et dynamisk forsknings- og udviklingsmiljø med fokus på grøn teknologi og bæredygtig produktion.	Ingen data	-	-	-	-	Målet opfyldes ved fortsættelse af de nuværende indsatser.

Grønt erhvervsliv – status på indsatser		
Mål for 2030	Indsats	Status
Brændselsforbrug på industrivirksomheder er reduceret med 25 % via energieffektivisering eller skift fra olie og naturgas til el eller fjernvarme.	GE.1 Deltage gennem erhvervsrådet Business Viborg i projektet ECSMV (Energieffektivitet og CO ₂ -besparelser i virksomheder i Region Midtjylland).	<p>Indsatsen er gennemført og afsluttet.</p> <p>Der er arbejdet videre med ESG-bevægelsen (oprindeligt Energibevægelsen), som blev etableret i 2022 af FN17 Business, Vi er Viborg, Business Viborg og Viborg Kommune. Viborg Kommune har ydet et samlet tilskud på 200.000 kr. til ESG-bevægelsen i 2023 og 2024. Siden etableringen har Energi/ESG-bevægelsen haft rigtig mange deltagere til kvartalsvise arrangementer. Fokus har været og er at hjælpe virksomheder med at mindske el og varmekonsum og hvordan virksomhederne bedst muligt kommer i gang med ESG. Viborg Kommune er i dialog med Business Viborg og FN17 Business vedr. mulig fortsættelse af ESG-bevægelsen.</p> <p>Endvidere arbejder kommunen på en indsats med at give vejledning i klima og bæredygtighed for virksomheder (begreber, værktøjer osv.) i forbindelse med miljøtilsyn på virksomheder. Initiativet er igangsat og der er udarbejdet et informationsmateriale, som medtages i forbindelse med tilsyn på relevante virksomheder.</p>
Med fokus på grøn teknologi og bæredygtig produktion skabes der et attraktivt erhvervsmiljø i konstant udvikling og et dynamisk forsknings- og udviklingsmiljø.	GE.2 Understøtte en bæredygtig udvikling gennem FN17 Business, som skaber forretningsudvikling og innovation for små og mellemstore virksomheder og start-ups.	<p>Viborg Kommune var med til at etablere FN17 Business og var bidragsyder med 1 mio. kr. i 2020 og 2021 og med 750.000 kr. i 2022. Viborg Kommune har justeret det årlige bidrag til FN17 Business med virkning fra 2023, så det nu udgør 1,5 mio. kr. årligt. FN17 Business har siden etableringen og særligt i både 2023 og 2024 oplevet en stor vækst i aktive betalende partnere. Centret har fået stadigt flere deltagere til centrets forskellige aktiviteter. En lang række virksomheder er i gang med at udforme en ESG-rapport, som FN17 Business har udviklet. Det forventes, at centret fortsat vil udvikle sig og bidrage væsentligt, så endnu flere lokale virksomheder kommer i gang med både helt konkret grøn omstilling og andre af målsætningerne der indgår i verdensmålene. Desuden samarbejder forvaltningen med FN17 Business om at afholde KlimaTopmøder beskrevet i tiltag U.2.</p> <p>Jobcenter Viborg har iværksat et tiltag, som kan hjælpe virksomheder i gang med ESG-regnskaber og bæredygtighedsstrategier. Jobcenteret opkvalificerer en gruppe højtuddannede kandidater i akademifaget ”ESG-rapportering”. De studerende får den nyeste viden inden for ESG-rapportering m.v. og skal i fire ugers praktik i en virksomhed. Jobcenteret formidler kontakt til mellem studerende og virksomheder, som ønsker en ESG-praktikant. Tiltaget var været en stor succes i 2024 og den overvejende del af kursisterne har efterfølgende fået job i de virksomheder, hvor de var i praktik. Der igangsættes et nyt forløb i januar 2025.</p>

	<p>GE.3 Understøtte udvikling af AU Viborg til i endnu højere grad at være et nationalt og internationalt kraftcenter for grøn omstilling af landbruget. Undersøge og understøtte mulighederne for, at forskning og forskningsresultater om klima omsættes til initiativer og indsatser i Viborg Kommune.</p>	<p>Kommunen indgik i september 2020 en samarbejdsaftale med AU Viborg om bl.a. at samarbejde omkring bioøkonomi, lavbundsjord og grøn omstilling med det formål at anvende viden i praksis og udvikle viden via praksis. Ambitionerne styrkes af tilførslen af op mod 1000 nye studerende i Foulum inden 2030.</p> <p>Viborg Kommune har et samarbejde med AU Viborg med henblik på at udvikle veje til, hvordan kvælstofudledningen til Hjarbæk Fjord mindskes.</p> <p>Viborg Kommune indsendte sammen med AU Viborg to større EU-ansøgninger i 2023 sammen med en række europæiske partnere. Den ene er blevet endeligt godkendt af EU-Kommissionen og igangsættes januar 2025. EU-projektet har fokus på at bringe viden, borgere og grøn omstilling fremad.</p> <p>Viborg Kommune indgår som væsentlig partner i Aarhus Universitets plan om at omdanne AU Viborg til 'Danmarks grønneste campus', og i et samarbejde mellem kommunen og universitetet arbejdes der på en helhedsplan.</p> <p>AU Viborg har indgået et samarbejde med BioCirc med henblik på at styrke udvekslingen mellem viden og praksis.</p> <p>AU Viborg er én af deltagerne i GO Landbrug og klimapartnerskabsaftalen beskrevet i L.1. Der er dog fortsat et væsentligt uforløst potentiale i at bringe AU Viborgs viden endnu mere i spil ift. den grønne omstilling af landbruget i Viborg Kommune og der pågår løbende dialog mellem AU Viborg og Viborg kommune om, hvordan dette potentiale kan forløses endnu bedre.</p>
	<p>GE.4 Understøtte at Agro Business Park i Foulum/Viborg udvikles yderligere til at være et erhvervs- og iværksættermiljø for virksomheder indenfor jordbrug og bioøkonomi.</p>	<p>AU Viborg, Agro Business Park og Viborg Kommune har medio 2023 indgået en fælles samarbejdsaftale. Aftalen løber over 3 år og har primært fokus på</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Scouting af forskning og omsættelse heraf til forretning, 2) Etablering af iværksætterfunktion overfor studerende og forskere, 3) Forskellige events for studerende, forskere og eksisterende virksomheder i Agro Business Park, og 4) Branding af Agro Business Park og Foulum-området.
	<p>GE.5 Udvikle en energipark, hvor et samspil mellem virksomheder demonstrerer, hvordan et integreret energisystem kan udfoldes i fuld skala. Energiparken skal fungere som et højteknologisk udviklingscenter for et intelligent samspil i udnyttelsen af biomasser og lagring af forskellige miljøvenlige energiformer.</p>	<p>Der pågår lokalplanlægning for energipark Tjele (beskrevet under E.5), som er en samlet biocirkulær klynge, der bl.a. skal producere brændsler vha. vedvarende energianlæg. Desuden er der igangsat planlægning for et CAES-anlæg (brint- og trykluftlager) ved LI. Torup gaslager.</p>

Transport i Viborg Kommune som organisation – status på mål						
Mål for 2030 (og 2035)	Udvikling				Status	
	Målepunkt	2020	2021	2022		2023
Al personkørsel i biler, busser, taxaer mm. betalt af Viborg Kommune samt renovationsbiler, kører på el eller andre grønne drivmidler.	Antal eldrevne køretøjer				91 elbiler	Målet nås ved at forsætte den nuværende udvikling.
Viborg Kommune som organisation er CO ₂ e-neutral i 2035.	CO ₂ -udledning fra transport	Et nyt klimaregnskab udarbejdes i 2025.				Det vurderes, at kommunes indsatser kan lede til en CO ₂ e-neutral udledning fra transport i 2035.

Transport i Viborg Kommune som organisation – status på indsatser		
Mål for 2030	Indsats	Status
Al personkørsel i biler, busser, taxaer mm. betalt af Viborg Kommune samt renovationsbiler, kører på el eller andre grønne drivmidler.	VKT.1 Vurdere konsekvenser for klima og bæredygtighed som grundlag for alle beslutninger om borgere og ansattes transport vedr. rejsemål som angår Viborg Kommunes drift. Iværksættes fra 2023.	Indsatsen kan indgå, når der i 2025 udarbejdes en klimahandleplan for kommunen som organisation.
	VKT.2 Opdatere kommunens flådeanalyse fra maj 2020 senest i 2024.	Der arbejdes på mulighed for at skabe overblik over Viborg Kommunes køretøjer ved indkøb af et flådestyringssystem. Systemet har b.la. til formål at vurdere potentialer for omlægning til el. Eventuelt valg og køb af flådestyringssystem forventes besluttet i løbet af 2025.
	VKT.3 Følge transportens udvikling ved hvert andet år at opdatere det grønne virksomhedsregnskab for klimabelastningen fra Viborg Kommune som organisation, som første gang er opgjort for 2019.	Der blev lavet et grønt regnskab for organisation i 2022 for regnskabsåret 2019. I 2024 blev der købt et digitalt system til dataunderstøttelse af grønne indkøb. Dette benyttes i den igangværende udarbejdelse af et nyt klimaregnskab for kommunen som organisation, som forventes færdigt i 2025.

Bygninger i Viborg Kommune som organisation – status på mål						
Mål for 2030 (og 2035)	Målepunkt	Udvikling				Status
		2021	2022	2023	2024	
98 % af Viborg Kommunes bygningsmasse opvarmes med fossilfri energi.	Andel bygningsareal opvarmet med fossilfri energi.	86 %	86 %	87 %	88 %	Ca. 520.000 ud af 600.000 m ² af kommunens bygninger er i dag tilsluttet fjernvarme (som betragtes som fossilfri energi i denne sammenhæng). Målet kan nås, hvis varmekæderne fortsætter udrulningen af fjernvarmenet i det nuværende tempo og kommunen tilslutter sine bygninger til fjernvarme.
Energiforbrug i alle egne bygninger skal optimeres gennem databaseret energiledelse.	Andel bygningsareal med databaseret overvågning af energiforbrug	45 %	48 %	50 %	70 %	Elforbrug er overvåget på stort set samtlige bygninger Varmeforbrug er overvåget på ca. 80 % af bygningerne, og forventes at blive udbredt yderligere til de sidste bygninger inden for det kommende år, i takt med konverteringer fra olie- og gasforsyninger. Vandforbrug er overvåget på ca. 40% af bygningerne. Det forventes fremadrettet at udbygning af overvågning sker i takt med at vandværkerne udbygger deres målerinfrastruktur ift. automatisk aflæsning.
Viborg Kommunes bygningsmasse energirenoveres i henhold til niveau fastsat i Energistyrelsens klimahandlingsplan, hvilket forventes at kræve energirenovering af 15-20.000 m ² årligt.	Afventer afklaring om implementering af direktiv	-	-	-	-	Endnu ikke igangsat. Der er på anlægsbudgettet afsat 15 mio. kr. i 2027 og 15 mio. kr. i 2028 til dette.
Viborg Kommune prioriterer CO ₂ som en parameter ved beslutninger om byggeri og renoveringer.	Antal kommunale projekter med vurdering af klimamæssig effekt	1	1	2	3	Pt. er det kun Lysningen og Stoholm skole, som er omfattet af en certificeringsordning. Fremadrettet vil alle byggeprojekter over 1.000 m ² være omfattet af kravet om LCA-beregning ifm. byggeansøgning. Målet kan nås, hvis kommunen også får en praksis for at vurdere den klimamæssige effekt inden anlægsbeslutninger for kommunale byggerier.
Viborg Kommune er CO ₂ e-neutral i 2035 i sine bygningers energiforbrug.	CO ₂ -udledning fra el- og varmekonsum (ton CO ₂)	Et nyt klimaregnskab udarbejdes i 2025.				Det vurderes, at målet kan nås gennem kommunens indsatser og med en forventet generel udvikling hen mod en fossilfri el- og fjernvarmeproduktion.

Bygninger i Viborg Kommune som organisation – status på indsatser		
Mål for 2030	Indsats	Status
98 % af Viborg Kommunes bygningsmasse opvarmes med fossilfri energi.	VKB.1 Udskifte alle olie- og naturgasfyr så hurtigt som muligt, primært med fjernvarme og varmepumper.	Byrådet ønsker, at Viborg Kommunes olie- og gasfyrede bygninger konverteres til fjernvarme i den takt, som fjernvarmeselskaberne udruller fjernvarmenettet. Byrådet besluttede d. 15/11 2023 at der gives en anlægsgiftsbevilling på i alt 6 mio. kr. for 2024 og 2025 til konvertering af gasfyr til fjernvarme. I Budgetforlig 2024 - 2027 blev der en anlægspulje til udfasning af olie- og gasfyr med 1 mio. kr. i 2026 og 10,5 mio. kr. i 2027. I Budgetforlig 2025 - 2028 blev der afsat i alt 32 mio. kr. til igangsættelse af udfasning af olie- og gasfyr. Beløbet lånefinansieres. Der er afsat 5 mio. kr. i både 2025 og 2026 og 10,5 mio. kr. i 2028. Status er, at der er konverteret 14 lokationer til fjernvarme, i takt med at fjernvarmen kommer frem.
	VKB.2 Øge opmærksomheden på at indkøbe grøn el i takt med at kommunens bygninger i stigende omfang opvarmes med eldrevne varmepumper.	Der er endnu ikke varmepumper i kommunens bygninger, som giver ekstra behov for indkøb af grøn el.
Energiforbrug i alle egne bygninger skal optimeres gennem databaseret energiledelse.	VKB.3 Overvåge energiforbruget i egne bygninger på timebasis gennem digital logning af forbrugsdata og analysere data med henblik på handlingsanvisninger, hvor der er væsentlig kilder til unødigt stort energiforbrug. Den databaserede energiledelse vil give et centralt overblik over energiforbruget i Viborg Kommunes bygningsmasse og vejlede bygningsejerne om omkostningseffektive investeringer i energibesparelser.	I 2024 overgik ejendomsdriften af kommunens bygninger til en centraliseret enhed under Ejendomme og Energi. I forlængelsen af centraliseringen af ejendomsservice er der oprettet et energiteam, der arbejder på tværs af teknisk servicedistrikterne. Teamet består af nøglemedarbejdere i Teknisk Service, der har fået ekstra uddannelse indenfor energibesparende foranstaltninger, herunder forbrugsanalyser, bygningsstyringer mm. Energiteamet er forankret i

		<p>Ejendomme og Energi, hvor de i samråd med energirådgiverne udfører og følger op på energiprojekter og energiforbruget i kommunale ejendomme.</p> <p>I 2023 har Ejendomme og Energi indkøbt et AI-baseret energiovervågningssystem som Viborg Kommune anvender til databaseret energiledelse af sin ejendomsportefølje. Der udrulles løbende flere og flere forbrugsmålere, som bliver overvåget af systemet. Vha. energiovervågningssystemet er der udarbejdet en årsrapport om databaseret energiledelse, som bl.a. beskriver udviklingen i energiforbruget og opnåede energieffektiviseringer. Det giver en stor indsigt i energiforbruget og kunstig intelligens bidrager til at kortlægge potentielle energieffektiviseringer. Årsrapporten vil blive udarbejdet årligt og præsenteret årligt for Økonomi- og Erhvervsudvalget.</p>
Viborg Kommunes bygningsmasse energirenoveres i henhold til niveau fastsat i Energistyrelsens klimahandlingsplan, hvilket forventes at kræve energirenovering af 15-20.000 m ² årligt.	<p>VKB.4 Energirenovere kommunes bygningsmasse til et niveau, som fastlægges i Energistyrelsens klimahandlingsplan på baggrund af det vedtagne EU-direktiv. Direktivet forventes omsat til national lovgivning i løbet af 2024.</p> <p>Det forventes at betyde, at Viborg Kommune skal energirenovere 15-20.000 m² årligt, og pengene til dette skal afsættes i budgettet fremadrettet.</p> <p>Det drejer sig bl.a. om at flytte den del af bygningsmassen som ligger under Energimærke B (3 % af bygningsmassen om året) til "nearly zero" svarende til energimærke B.</p>	<p>EU har i juli 2023 vedtaget et direktiv om energirenovering af offentlige bygninger. Direktivet betyder, at kommunen bliver forpligtet til årligt at energirenovere 3 % af sin bygningsmasse. Direktivet skal omsættes til dansk lovgivning indenfor to år.</p> <p>Der har i 2024 ikke været midler til at arbejde med ovenstående, hvorfor der ikke er sket yderligere arbejde i den retning.</p> <p>I Budgetforlig 2025 - 2028 blev der afsat i alt 39 mio. kr. til fortsat energirenovering af kommunens bygninger. Beløbet lånefinansieres. Der er afsat 10 mio. kr. i både 2025 og 2026.</p> <p>I Budgetforlig 2025 - 2028 blev der afsat i alt 30 mio. kr. til opdateret energimærkning af kommunens bygninger. Energimærkningen er et element i EU-direktiv for renovering af offentlige bygninger. Beløbet lånefinansieres. Der er afsat 15 mio. kr. i 2027 og i 2028 til "lovgivning om løft af energimærke i kommunale bygninger".</p>
Viborg Kommune prioriterer CO ₂ som en parameter ved beslutninger om byggeri og renoveringer.	VKB.5 Gøre øget brug af certificeringsordninger i kommunalt byggeri (f.eks. Svanemærket og DGNB) jf. kommunens handleplan for grønne indkøb.	<p>Der er planlagt DGNB Certificering af Lysningen (ny skole i Overlund), samt Ny Stoholm skole. Kommunen fokuserer på at følge nye krav i bygningsreglementet til LCA-beregninger mm. og på at undgå unødvendige bygningsarealer og fremme dobbeltudnyttelse.</p>

Indkøb i Viborg Kommune som organisation – status på mål		
Mål	Udvikling	Status
I 2022 gøres der status på Viborg Kommunes handleplan for grønne indkøb og samtidig sættes der flere konkrete mål for perioden frem mod 2030.	Handleplanen for grønne indkøb blev evalueret i 2022.	Målet er opfyldt mht. evaluering. Nye konkrete mål for kommunens indkøb kan fastlægges, når der i 2025 udarbejdes en klimahandleplan for kommunen som organisation. Klimahandleplanen forventes at inddrage beregninger fra et digitalt system til dataunderstøttelse af grønne indkøb, som blev taget i brug i 2024. Det kan fx afdække det nuværende CO ₂ -aftryk fra fødevarerindkøb med automatiske udtræk fra indkøbssystemet, som beskrevet i Social- og Sundhedsudvalgets dagsorden d. 28/11 2024 om mere klimavenlig mad i Viborg Kommune.
I 2030 er initiativerne i Viborg Kommunes handleplan for grønne indkøb gennemført.	-	Det forventes, at der gøres status på initiativerne i handleplanen for grønne indkøb, når der i 2025 udarbejdes en klimahandleplan for kommunen som organisation.

Indkøb i Viborg Kommune som organisation – status på indsatser		
Mål	Indsats	Status
I 2022 gøres der status på Viborg Kommunes handleplan for grønne indkøb og samtidig sættes der flere konkrete mål for perioden frem mod 2030.	<p>VKI.1 Gennemføre indsatsen beskrevet i målsætningen. Handleplanen kan fx prioritere grønne indkøb gennem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opkvalificering og opbygning af ekspertise i Udbud og Indkøb inden for grønne indkøb. • Besøg fra Miljøstyrelsens rejsehold for grønne og cirkulære indkøb • Anvendelse af indkøbsmål fra Partnerskab for Offentlige Grønne Indkøb (POGI), hvor det er muligt. • Anvendelse af total- og livscyklusomkostninger, hvor det er muligt. 	<p>Økonomi- og Erhvervsudvalget godkendte d. 7/12 2022 en evaluering af Handleplan for grønne indkøb. Der blev evalueret på de fire indsatsområder; Transport og levering, Anskaffelse og anvendelse, Byggeri og energiforbrug og Grønt regnskab. Der blev ikke sat flere konkrete mål for kommunens indkøb for perioden frem mod 2030. Evalueringen gav dog en perspektivering til yderligere initiativer i 2023, bl.a. om:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Optimering af bestillinger og transport ved skift til et nyt e-handelsystem, hvor flere bestillere kan samle deres indkøb i én kurv. Planlægning af indkøb optimeres dermed, hvilket blandt andet sikrer færre leveringer. – Fortsat tilslutning til SKI indkøbsaftaler, der i kraft af deres størrelsesorden, kan stille høje krav til miljøcertificering. – Mere fokus på optimering af brug af bygninger og deres CO₂ forbrug i længere perspektiv fremfor certificering ifm. nybyggerier. <p>Klima- og Miljøudvalget havde d. 17/9 2024 en temadrøftelse om klimaregnskab og klimahandlingsplan for Viborg Kommune som organisation. Med udgangspunkt i denne vil kommunens opgørelser af CO₂-udledning fremadrettet også omfatte organisationens forbrug og arealanvendelse (organisationens scope 3 udledninger).</p> <p>I 2024 blev der købt et digitalt system til dataunderstøttelse af grønne indkøb, hvilket benyttes til udarbejdelse af et nyt klimaregnskab og en klimahandleplan for kommunen som organisation i 2025. Forvaltningen er i gang med at indhente ekstern konsulentbistand til at opdatere klimaregnskabet, hvorefter klimahandleplanen kan udarbejdes.</p>

Overblik over status for klimaplanens indsatsområder

Nedenstående figur er en grafisk opsamling på, hvordan status for indsatserne er vurderet inden for indsatsområderne. Den viser fordelingen af vurderingerne efter farveinddelingen, som er beskrevet i begyndelsen af afsnit 2.

Indsatsområde	Evaluering af indsatser		
Energi	 18	 1	
Transport, mobilitet og byudvikling	 9	 3	
Landbrug og natur	 7	 2	
Uddannelse af børn, voksne og medarbejdere		 2	
Fra affald til ressource	 10	 2	
Grønt erhvervsliv	 5		
Viborg Kommune som organisation	 4	 7	